

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 26 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitólár sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 557.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1906.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, október 10.

Mai számunk főbb közleményei:

- Veséreltek: A parlament megnyitása.
- Andrássy és a vidéki kereskedők.
- A Ház megnyitása.
- Társadék a vidéken.
- Leleplezett játékbarlang.
- Királyok — korona nélkül.
- Függetlenségük Milletté Szvetozár előján.
- Életmentő aradi orléány.
- Jokelléssy pére.
- A földművelésügyi palota építése.
- Pénshumilité román lelkes.
- Otto főherceg nagybeteg.
- Ujabb bombamerényletek.
- Vilmos császár haragszik.
- Tárcs: Montekarlói botrányok.
- Csarnok: Elek István. Irtá: Zöldi Márton.

A parlament megnyitása.

Arad, október 9

A magyar parlament hosszú szünet után holnap gyűl össze, hogy az égetően sürgős országos kérdések tárgyalását megkezdje. Az ádatlan ex lex után mohó kíváncsisággal és méltó izgalommal várja az ország lakossága, hogy minden téren előrelátó gondossággal és hangyaszorgalommal mint fogja az országgyűlés rendezni azokat az ügyeket, melyeket a parlament elé a sivár közgazdasági helyzet és a népnomor utalt. Telve rózsás reményekkel, lelkesedéssel és örömmámor közepette vonult be a dunaparti palotába a mostani tábor, ám most ütött az óra: be kell váltani mindazt, a minek árán a hon-

atyák mandátumot, a kormány tagjai barsonszékét kaptak.

Amde úgy érezzük, hogy ez a holnap megnyitó nem fogja kielégíteni az ország várakozását. Bármilyen oldalról is vizsgáljuk a tanácskozásra összegyűlt honatyákat: találunk köztük minden kvalitást, de hiányzik a munkaerő, a szak-képzettség és a dolgozni akarás. Kevés híjával csupa olyan erő ül együtt, ki mandátumát az utcaorlaszok, bankettek és egyéb cafrangok árán nyerte el. Hiszen a januári választás mérlege mutatja, hogy a régi kipróbált munkaerők helyett homo nodusok kerültek tulsulyba; csupa olyan ember, aki a néphangulatot aknáztatta ki, a kinek a mandátum vagy kenyér, vagy hiúságszillapító. A Házon kívül legény mind a talpán: soha annyi nyit levél, annyi dikció és fáklásmenet nem volt, mint most. Az ország népe uszik a képviselők által mesterségesen szított lelkesedésben, melynek mámorában nem veszi észre, hogy az új korszak semmit sem hozott, de igenis néhol még csorbította a nemzeti jogokat.

Ily testület bírálatára van bizva az a sok fontos közgazdasági reformjavaslat, melyet a kormány a közszükséglet parancsszavától hajtva, elő fog terjeszteni. Csupa nagyérdékű javaslatok, melyek mindegyike szociális, tehát az egész nemzet érdeklő ujtásokat tartalmaz. Egy élet tapasztalata, kitartó, szorgos tanulmányozás és igaz lelkesedés kell ahhoz, hogy

valaki ezen javaslatok mélyébe merülhessen. Ezzel nem akarjuk azt mondani, hogy a kormány tagjai között nincsenek lelkiismeretes, kipróbált munkaerők, de bizonyos az, hogy ezek egyedül nem véghezvitik el a törvényhozó testület munkáját. Az egész országgyűlés fokozott figyelme és szakértelme kell ahhoz, hogy egy olyan évtizedekre szóló javaslat tárgyalassék, mint például a munkásbiztosítás. Mit ér Szerényi ambíciója, Kosuth jóakarata, ha nincs, a ki a dolgok mélyére hatva, tanácsaival, észrevételeivel a netaláni hiányokra reá mutatna?! A mint a mai parlamentet együtt látjuk: erős a meggyőződésünk, hogy a komoly munkának kevés, igen kevés embere ül benne.

A közjogi reformok ki vannak „kapcsolva”, a közös ügyekben kötött utirány van: marad tehát egyedüli tevékenységi körnek az ország ipari, földművelési és kereskedelmi érdekeinek megóvása és azon intézmények fejlesztése, melyek ehhez vezethetnek. A munkáskérdés, a sztrájk, az ipari termékek valódiságának törvényi védelme, a progresszív adó behozatala, a szabad kereskedelem körülbástyázása! Ezek volnának a teendőik. Nos, várhatunk-e gyökeres orvoslást olyan parlamenttől, mely a feudális nagyurakból és olyanokból áll, a kik nem értik és nem érzik a munka vereségének kívánalmait, olyanokból, a kik szép szónoki beszédekkel egyébbel még nem szol-

Montekarlói botrányok.

Ahányszor azt halljuk, hogy valaki óriási nyereményekre tett szert Monte-Carlóban, vagy hogy még a bankot is förobantotta, önkénytelenül előtérbe kerül a kérdés, hogy tisztességes játékkal lehetséges-e ez? A felelet feltétlenül: igen, ha a bankról van szó, de nem mindig az, ha a játékosra vonatkozik. Hogy a bank nem csal, nem csalhat, az kitetszik már magából a szigorúan rendezett játékból is; az egyszerre foglalkoztatott croupierok és felügyelők számából, akik mind büntársak lennének a csalásban, ha egyáltalán lehetséges volna.

Am az aztán kétségbevonhatatlan tény, hogy a játékosok gyakran a leggrafitáltabb fogásokhoz és csalásokhoz folyamodnak, hogy a szeszélyes saerencsét a szolgálatukba kényszerítsék. Hiszen a játék szabályai, a roulette részleteinek egész elrendezése vagy részben a tisztességtelen játékosok sikereiből alakultak!

Ma arról van szó, hogy valaki megnyerte a bankot, ezalatt a Casino sok bankja közül csak egy értendő. S ez nem is jeleat valami sokat. Az ilyen nyeremény ugyan pillanatnyira kifűrtette a bankot, de a főpenetárból újra megteák és hamarosan eléri a 75-100.000 franknyi rendes magasságot: az ilyen asztalnál alig szünetel a játék tíz percig és ujan felhangzik az éneklő beszéd: „Mesalence faites vos jeux! Le jeu est fait! Rien ne va plus!”

A játékosok fogásairól, kieszelt csívetésairól, a Casino nem egy históriát jegyzett fel.

A legnagyobb felűnést keltette annak időjén az Ardisson-féle család. A kiviteire alig volt egy órási több időre szükség s ez idő alatt a bank felmúló vesztett. Ardisson, egy fiatal angol szal az elhatározással jött Monte-Carlóba, hogy valami módon kijátssza a bankot. Miután alaposan kitanulmányozta a helyzetet, elutazott, hogy tőkére és szővetségére tegyen szert. Már néhány hét múlva vissza tért két hölgy kíséretében, akik kifogástalanul öltözökdtek, s aziknek nagyon előkeő volt a módoruk.

Egy délután ez a trio betért a játékszembe és a *trente et quarante* asztalok felé fordult. Ardisson az egyik kísézőjével a játéksztal egyik oldalára állt, s míg a másik hölgy a büntársával szemben vagyült a játékosok közé. Eppen vége volt az egyik játszmának, a kártyákat a cseszéből az asztal közepére teték és új játéko kezertek: ezt a lassu és szertartásos eseményt a játékosok és croupierok egyformán s gondosan figyelik. E pillanatban Ardisson meg a hölgye azzal az udvarias kérésrel fordult az asz alnak ezen oldalán levő hivatalnokokhoz, magyarázzák meg nekik a játékokat.

Ugyanekkor a másik oldalon levő társadéjk, meg az ezen az oldalon levő hivatalnokokhoz fordult és egy ezerfrankost váltattott fel szanyra. Amikor átadták neki az ötven aranyból álló tekercset, öngysága figyelmen mozdu-

latot tett s a sok arany mind szőguruit az asztalon s a földön. Az előkelő lady balesete pillanatnyira általános zavart okozott. Minden szem a szőgurult aranyak felé fordult, szőlgás rohantak elő, hogy a pénz fölszedjék s a hölgyne átadják. De hát az egész eset hamar elműt s újra kezdetét vette a játék.

Ardisson, meg a hölgyek óriási összegeket teszték és mindig nyertek. Vagy hatszor egymásután szőtuasztották a bankot és egy felmúlónál is többet nyertek, szután eltavoztak, kocsiha üttek, s nemsokára tul voltak a határon.

Va jon mi volt a fogásuk? A csalásnak igen egyszerű és régi módja, amely már a játék végén kiderűt. A játszma főnöke gyanakodni kezdett és megvizsgáltatta a kártyát. *48 kártyával volt több* a csésében, mint amennyinek szabad lett volna lennie. Az egyik croupier megvesztgették és az segédkezett a csalóknak. A zavár pillanatában, amelyet a szőgurult aranyak okoztak — csak egy pillanat, de éppen elég volt — a hivatalnok a meghatározott terv szeriat elrendezett játszma kártyát helyszett a játékosoknak szánt kártya fölé. Az összeeskűvők így mindig előre tudták, mi fog következni. A csaló croupier bőrtőbe került, s a kártya mintáit aző a mindennap változtatják.

Egy más alkalommal egy *Dubois* nevű francia sikerűlt fogással élt a bank elő. A Casino éppen mint újágot kibőszjöttta volt a pompás szőz bankos aranyakat. Az asztalokon lepecsételt és lebélyegzett csomagok forogtak közk-

gálják a közérdeket! Kérdjük ezek után nincs-e okunk aggodalomra?

A holnapi napot követő idő meg fogja mutatni, nem voltak-e tulzattak aggályaink, nem a közérdek meleg szeretete festette-e nálunk sötétre a jövő képét. Akkor lennénk igazán boldogok, ha az új parlament az országnak üdvös munkával, célszerű törvényekkel mutatná meg, hogy a közvélemény csalódott. A nemzet, mely amugy is beleunt a szószátyárkodás és a „vakulj magyar” naponta ismétlődő izetlenségeibe, munkát vár és követel képviselőitől. Ha pedig ezt nem kapná meg: akkor hazugság volt az „ujjábredés” meseje; akkor a nemzet két évi küzdelem után a kultura és jóllét rangsorában csak hátrább szorult. Ime itt az idő: szép beszédek helyett hasznos, gyümölcsöző munkára várunk.

Andrássy és a vidéki kereskedők.

Nyilatkozat a bizalmas rendeletről.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 9.

Ismeretesek azok a köriratok, a melyeket Glaz Antal biharmegyei és más főispánok a vármegyékben levő főszozolgabírókhoz intéztek arra nézve, hogy ezek járásuk területén a fogyasztási és egyéb szövetkezetek létesítését segítsék elő. Ezeket a főispáni körleveleket Andrássy Gyula belügyminiszternek egy bizalmas rendeleivel hozták kapcsolatba, a melylyel Andrássy az összes főispánoknak meghagyta volna a szövetkezetek propagálását.

Ere a bizalmas leíratra vonatkozólag tegnap maga Andrássy Gyula belügyminiszter nyilatkozott Sándor Pál, az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés elnöke előtt, a ki az O. M. K. E.-nek a főispánok rendeleteire vonatkozó előterjesztését megsűrgtetendő járt a belügyminiszternél.

Andrássy Gyula belügyminiszter a következőket jelentette ki és felhatalmazta Sándor Pált, hogy a kereskedők megnyugtató véget e nyilatkozatát hozza a nyilvánosságra.

A belügyminiszter kijelentette, hogy a szövetkezeti eszme barátja annyiban, amennyiben a szövetkezetek létesítésének előfeltételei fennforognak és azok a kisembernek tényleg hasznára lehetnek, de csak a törvény előtti egyenlőség elvének határán belül. Ebből kifolyólag a főispánoknak egy magánlevelet írt, amelyben arra, hívta őket fel, hogy a szövetkezeteket „figyelemmel kísérik és lehetőleg pártolják.” Ezen kifejezések is bizonyítják, hogy ő nem rendelte el a főispánoknál azt, hogy ők szövetkezeteket alapítsanak, avagy a megyei tisztviselőik által létesítsenek ilyeneket. A szövetkezetek a társadalom szabad akaratából származó szervezetek, azokat hatósági rendelettel életbeléptetni, vagy azok életbelépését hatóságilag támogatni sem nem lehet, sem nem szabad. A miniszter csak azt akarta levelével elérni, hogy a főispánok figyelmét a szövetkezetek ügyére terelje és az ő egyéni jóakarataikat, felőlük terelje. A főispánoknak a miniszter levele alapján tett intézkedéssel sem háloztak bizonyára mást, mint azt hogy a vármegyei tisztviselők jóindulatát a szövetkezetek számára megnyerjék. Bizonyára egy főispánnak sem volt a szándéka, hogy a tisztviselők kötelességévé tegye a szövetkezetek alapításánál bármely tényleges szerepet vinni, mert a főispánnak nem áll jogában ezt elrendelni. A szolgabíró nem kötelezhető arra, amihez joga nincs. Nekr pedig joga nincs ahhoz, hogy a társadalomra szabad akaratából függő szervezetek felállítását reáparancsolja vagy hatóságilag előmozdítsa s még kevésbé, hogy a törvény előtti egyenlőség elvét megsértve, a szövetkezeteknek akirá alapítását, akár üzletvitelét törvény ellenére egyoldalú hatósági intézkedésekkel támogatásban részesítse. A miniszter továbbá az ellen a feltevés ellen is tiltakozott, hogy ő a kiskereskedők osztályát meg akarta volna sérteni és őket uzsorával akarta volna megvádolni. Ő igen jól tudja, hogy egy egész s ily érdemes osztályt megvádolni nemcsak hogy alaptalan, de meg nem engedett dolog. Különben ő a vidéki kiskereskedők iránt is rokonszenvvel viseltetik, azok minden jogos érdekét szívén hordja.

Ebből a nyilatkozatból kitetszik, hogy a főszozolgabírák messzire elhagyták azt a határt, a meddig a belügyminiszter kérése terjedt. A főispánok egyenesen arra hívták fel a főszozolgabírákat, hogy a Hangya kiküldöttét, akik fo-

rendszeresen visszatérnek, ami nem történhetett volna meg, ha a kerék hibátlanul forog. Jagers ennek megfelelően tett és óriási összegeket nyert. Az igazgatóság észrevette ezt és nyomára jött a turpisságnak. Az asztalokat és a kerekeket esténként össze-vissza cserélte tehát.

Ennek az volt a következménye, hogy Jagers sokat vesztett. Okos ember létére szünetet tartott. Nemsokára keresztül látott a szítán és egyuttal felfedezte azt is, hogy minden keréken meg lehet állapítani valamely jelt, amelyről felismerhette azt. Így hát a csere mellett is, asztalról-asztalra követhette a kerekeket. Most aztán csakugy nyert, mint azelőtt. Az igazgatóság újra elejét igyekezett venni a dolognak s olyan kerekeket készíttetett, amelyek egyes részét szétszedhetők voltak és így el lehetett cserélni azokat más kerekek részével. Ezzel aztán végképp leverte Jagerst. Jagers a nyereségével visszament Yorkshirbe, ahol békén élvezhette éles megfigyelőképességének a jutalmát.

A fenti példák mutatják, hogy lehet szétugrasztani a bankot Mont'e Carloban is, vagy, tisztességes szerencsével, vagy ha az ember ért a csaláshoz. Az első eset nagyon ritka dolog s a maga módja szerint csak olyan veszedelmes, mint a másik. Egyebekben ma már aligha lehetne alkalmazni bármilyen „fogást” is; a bank maga tulságosan óvatossá lett általok.

gyasztási szövetkezetek alapítása céljából meg fognak jelenni, e missziójukban támogassák. A főispánok tehát saját hajlandóságukat követve ragadták magukat oly irányba, a melyet — legalább a főnti nyilatkozat szerint — magase helyezel.

A Ház megnyitása. Az ülészak bezárása.

A politikai láthatár.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 9.

Természetesen csak a véletlen rovására irhatni, hogy az országgyűlés most hosszabb nyári szünet után ugyanazon a napon ül ismét össze, amelyen két évvel ezelőtt az akkori képviselőház megkezdte nevezetes emlékű őszi ülészakát. Most mult két éve annak is, hogy Tisza megígérte az ugrai levelet.

A szerdán megnyíló parlamenti szesszió mindenestre kedvezőbb auspiciumok közt nyílik meg. A kormány azokat úgy akarja támogatni, hogy a folyó ülészak első része alatt egyetlen olyan javaslattal nem áll elő, mely közjogi vagy politikai vitát keltené. Mert bár némely oldalról egyre hangosabb az a kívánság, hogy a Weterle kabinet végre azoknak a kérdéseknek megoldásához fogjon, melyek existenciájának alapfeltételét képezik, ma már ismeretes, hogy a mostani ülészak kereskedelmi és belső gazdasági ügyek csillagzatában kezdődik és valószínűleg ezalatt fejeződik is be.

Az első ülésekben benyújtandó Kossuth Ferenc öt javaslata és a költségvetés bő anyagot adnak egyelőre a Háznak. Más beható reformokról egyelőre nincs szó és így egyelőre sem a ki egyezési kérdések, sem a választási reform nem aktuális. Közben bezárják az ülészakot is, mert a kormány ezt az expedienst választotta, hogy megoldja a delegációk választásával összefüggő kérdéseket. Hogy a függetlenségi párt kötötte magát ahhoz, hogy újra válasszák meg a delegáció tagjait, annak az az oka, hogy a legtöbb képviselő képtelenségnek tartja, hogy a delegációban álláspontjukat valamiképpen csak körvonalozhatják, de mihielyt határozathozatalról van szó, akkor hozzá kellett járulniok a kormány előterjesztéséhez, aminek a magyarázata, hogy bár a párt a koalícióban többségben van, a delegációban kisebbséget képez, nem támogattatván a főrendiház által kiküldött delegátusoktól. Mivel pedig ezenfelül a képviselőház által választott delegátusok nagyobb része a hatvanhetes pártokhoz tartozik, a függetlenségi pártban kettős törekvés támadt: már a képviselőházban függetlenségi párti többségei a delegációt akarják választani, másrészt pedig a két Ház delegátusainak arányát meg akarják változtatni, hogy ezáltal a függetlenségi párti elveknek kedvező többséget szerezzenek a delegációban.

Az ülészak bezárásával meg is lesz a második delegáció megválasztása s kiderül, hogy a függetlenségi párt a delegáció megválasztására vonatkozó kívánságait meg bírja-e valósítani. Különben is nem valószínű, hogy azok a törekvések, melyek a nyári szünet alatt a függetlenségi párthoz tartozó képviselők körében visszhangra találtak, a képviselőház tanácskozásában is kifejezésre találnak. Egyre többen vannak, akik a sajtóban és a választók előtt annak a meggyőződésüknek adtak kifejezést, hogy a többségre jutott függetlenségi elvek megvalósítására kell törekedni.

Ettől az álláspontuktól annál nehezebben válhatnak el, mert a kormány magatartása

zen, 1000 frankos tartalommal. Dubois egy ilyen hivatalos csomagot tett. Amikor elvesztette, megkérte a croupiereket, hogy adják vissza, természetesen másik ezer frank ellenében, mert a szerencséje ehez a tekereshoz van kötve. A croupierk nagyon is megszokták a játékosok babonáit, s így készséggel visszaadták neki a tekerest. Még sokszor elvesztette, mindig más asztalnál, amíg aztán végre egyszer nyert is. A croupier egy másik ilyen tekerest tett melléje.

— Boc-ánat! szóló Dubois. En tizenkét ezer frankot tettem. Nyissa fel kérem a tekerest!

Letépték a papírost, amely szabályszerűen rendben volt és egy rézcsövet leltek benne, amely a megkívánt nagyságnak és súlynak megfelelt. A csöbben tizenkét ezer frankos bankjegy volt. A croupier előbb vonakodott a pénzt kifizetni. De a játék vezetője a Casino hagyományos előzékenységgel kifizettette a tényleg tett összeget. Azóta azonban már nem szabad zárt tekeresekkel játszani.

Ha nem is csalással, de mindenestre a szerencse megkorrigálásával sikerült egy yorkshirrel, Jagers nevű találatkony embernek két milliót nyernie a banktól. Jagers egész sereg lódlákat hozott magával, akik napról-napra, hétről-hétre jegyeztették a játékok eredményét a különféle roulette-asztaloknál. Szüntelen tanulmányozása a számoknak megmutatta Jagersnak, hogy minden kerék egy bizonyos módon forog s a gépezet egy saját egyéni törvény szerint működik. Bizonyos számok és számítások

nem vall ezeknek a törekvéseknek a támogatására. A kiegyezési tárgyalásokról eddig közrekerült részletek éppen nem árulják el, hogy a kormány a gazdasági önállóság felé törekszik. A függetlenségi pártnak ez a mozgalmi természetesen a hatvanhetes pártoknál ellenakcióval találkozik. Az alkotmánypárt és a néppárt nem akarnak a függetlenségi párt uszályhordozóiként szerepelni.

Itt kettős válság magva lappanghat. Vagy megmarad a kormány eredeti programja mellett, ami megfelel alakulása feltételeinek és céljainak s feladatát csak az államgépezet működésének biztosításában keresi, anélkül, hogy az adott közjogi alapot megbolygatná. Ebben az esetben a függetlenségi pártban *szakadás várható*, melynek következményei már csak azért sem láthatók be, mert az új ellentéteket éppen azok az elemek képeznék, melyek az ugrai levél után a kritikusi események tulajdonképpen okozói voltak, amelyek ma sem riadnak attól vissza, hogy céljaik elérésére a legszélsőbb eszközökhöz nyuljanak. A második lehetőség, hogy a kormány követeléseiket valamiképpen segíteni fogja; ebben az esetben a *koalícióban áll be szükségképpen szakadás*, mert a hatvanhetes pártok nem áldozzák fel elveiket. Mindezeket a veszedelemeket a kormány egyelőre azzal akarja elhárítani, hogy a képviselőháznak sem időt, sem alkalmat nem engedni ezeknek a kérdéseknek a felkavarására. Nem lehetetlen azonban, hogy az elégedetlen elemek ezt az alkalmat a hajánál fogva ráncigálják elő.

Leleplezett játékbarlang.

Békés-Csabától — Montekarlóig.

Előkelő hazárdörök.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 9.

Megirtuk már, hogy a fővárosi államrendőrség detektívjei szombaton este egy javában működő kártyabarlangot robbantottak fel. Budapesten, Csengery-utca 76. számú ház első emeletén egy mesés berendezésű ötszobás lakás szalonjában folyt állandóan a játék. A bankot a házigazda, csernaházi Bod Elek, szokta rendszeresen adni. Alig van játékos ember Budapesten, aki az ő nevét ne ismerné. A *rézkigyó*: ez a gunyneve. És elnevezésének az a magyarázata, hogy Bod a világ legnyugodtabb játékos. Akár nyer, vagy veszít százazreket, egy arcizma se rándul, látszólag sohasem boszankodik vagy örül. Mindig hidegnek és érzéketlennek mutatkozik, akár a rézkigyó.

(Az első nagy nyereség.)

Csernaházi Bod Elek negyedszázadnál régebben a kártyajátékból él. Édesapja, a ki Tordán lakott és megyei főorvos volt, kitagadta könnyelmű életmódja miatt. Akkor egyidőre megkomolyodott és elvégezte tanulmányait. Adóhivatalnok lett belőle. Huszonöt esztendővel ezelőtt Békéscsabán kezdte a kártyás-karrierjét. Huszonöt ezer forintot nyert Ierbiin. Házat vásárolt Csabán s nagyuri módon kezdett élni. Lassanként szűk lett neki „Macedónia” és fölüljárt Budapestre, a hol óriási összegek vándoroltak zsebébe. A régi Erzsébet-téri kioszkban folyt a játék, a hol különösen tőzsdelátogatók jelentek meg. Bod csakhamar kivitte, hogy Békéscsabától áthelyezték Budapestre, az állampénztárhoz. A hivatali ügyeit lassanként egészen elhanyagolta s a mikor a börzén

egyszerre százezer forintot nyert, beszüntette a rendszeres foglalkozását. Bámulatossá gyorsasággal, egy esztendő alatt *másfél millió koronára tett szert*. A nagy vagyon azonban nem tartott sokáig. Három négy esztendői tékozló életmód után — a melyben jelentékenyen segített neki Carola Cecilia, az egykor szép és híres orfeumdiva — Bod vagyona annyira meccsappant, hogy a tőzsdéhez folyamodott, de a mit kártyán nyert, a tőzsdén elvesztett.

Ekkor vagyona ronccsival Monte-Carlóba ment, a hol megvesztegetett egy *croupiert*, nyert és tovább kártyázott. Hat esztendő előtt újra tekintélyes vagyona volt már s ezzel hazajött.

(A játékbarlang megalapítása.)

A Csengery utca 76. szám alatt lakást bérelt, elegánsan berendezte s egy darabig minden foglalkozás nélküli előkelő életmódot folytatott. Ekkor került utjába egy asszony. Grünfeld Herminának hívták és három esztendőig kedvese volt egy közismert tábornoknak, aki nemrég vonult nyugalmába. Grünfeld Hermina tábornok barátja után Bod Elekkel kötött ismerettséget. Mielőtt már együtt éltek egy darab ideje, Grünfeld Hermina agyában megszületett a játékbarlang eszméje. A nagy ismeretséggel rendelkező Bod és kedvese jól berendezkedtek. Ar elegáns lakásban trente et quarantine, roulette folyt vigán és részt vettek benne a főváros legelőkelőbb kártyajátékosai.

Háromablakos, nagy szalonban folyt a játék. A terem közepén állt a zöldföldű, vastagon kipárnázott játékasztal. Középen, jól bekerített helyen, magas széken ült a bankár, a ki egyben a croupier teendőit is végezte. A pénzkezelés egyszerűsítése végett ő is a *eseton rendszer* alkalmazta. Az egy, öt és tízkoronás bankjegyeket fehér, rózsaszín és barna csontdarabok képviselték. A legkisebb tét egy korona, a legnagyobb ezer korona volt.

Különösen löverseny-évad idején volt forgalmas a Bod bankja. A turfemberek szívesen töltöttek Bodnál esténként néhány órát a baccarat vagy trente et quarantine mellett. Bod régebben roulette et játszott zéróval. A bankár óriási összegeket nyert, lassanként azonban megfogyott a *pointeur* ök száma. Többek kívánságára bevezette a trente et quarantine-ot. Ennek a játéknak is sok híve akadt.

(A fölfedezés.)

A rendőrség négy esztendő óta több ízben tett kísérletet arra, hogy Bod Elek játékbarlangját szétugraszsza. A rendőrség eljárásának az volt legnagyobb akadálya, hogy a játék magánlakásban folyt, oda pedig bírói végzés nélkül nem hatolhattak be. A rendőrség közölte gyaruját a budapesti büntető járásbíróssággal, a mely elé ez az ügy tartozik és kérte, hogy állítson ki bírói meghatalmazást házkutatás eszközölhetése végett. A rendőrség a kért bírói végzést megkapta.

A szombati löversenyek végeztével, hat óra tájban egyre-másra érkeztek a fogatok a Csengery utcai ház elé. A detektívek a közelben lesben állottak. Krecsányi Kálmán detektív főnök Thury Sándor rendőrfogalmazó, Dömjén Benő detektívfelügyelő és a detektívek társaságában tartózkodott.

Félhét órákor két ur lépett ki a Csengery utcai ház kapuján. A detektívek azt hitték, hogy vége a játéknak. Meglítették, hogy eljárásuk megint kudarcra végződik. Futólépésben rohantak föl a lépcsőkhöz. Pedig ez a sietőség fölösleges volt. Az a két ur csak azért távozott, mert egy haragosuk jelent meg a társaságban, akivel nem akartak együtt lenni.

A játék nyugodtan folyt tovább a távozá

suk után és éppen a detektívek zajos fölvonulása tette figyelmissé a játékosokat.

A detektívek a konyhán keresztül jutottak be a lakásba. Bod kedvese kiáltani akart, de egy markos detektív rátette kezét a szájára. Elállították az összes kijárásokat és aki elsőnek jutott a játékterembe, botjával nagyot ütött az asztalra és harsány hangon így szólt:

— A törvény nevében lefogalom az asztalon talált pénzt!

A játékosok rémülten nézték a váratlan jelenetet. Többen menekülni próbáltak. De Krecsányi így marasztalta őket:

— Ne tessék fáradni, az is hiábavaló. Detektívekkel vagyunk körülvéve. Minden kijárat el van zárva.

A nagy zűrzavarban egy ur az ágy alá bujt, kettő egy félreeső helyen húzta meg magát, de őket is megtalálták.

(Az előkelő játékosok.)

Azután sorra igazoságra szólították fel a jelenlévőket. Tizenhét ur mondta be a nevét. Könyörögve kérték Krecsányit, hogy ne hozza nyilvánosságra a nevüket és a detektív főnök meg is ígérte ezt.

Az igazolás közben Bod kifejtette a zsebéből harmónikás pénztárcáját. Egy detektív utána kapott és átadta Krecsányinak. Harmincezer korona volt benne, de Krecsányi visszaadta Bodnak, mert a zsebből kiesett pénzt nem lehet lefoglalni.

A főkapitányságon tegnap délelőtt kihallgatták Bod Eleket, kedvesét, Grünfeld Herminát és a játékosok egy részét. Bod látogatói között volt:

Horváth József országgyűlési képviselő, Horváth Jenő miniszteri fogalmazó, Putnoky Elemér huszárhadnagy, Ditrői Mór huszárhadnagy, Szemere Kálmán urlovas, nyugalmazott huszárkapitány, Rohonczy Elemér földbirtokos, Dabasi Halász Páter földbirtokos, Inselt László huszárfőhadnagy, Supp Tivadar huszárhadnagy, Hirsch Sándor földbirtokos, Benay László volt megyei tisztviselő, Bredl Pál dr. bankhivatalnok, Fekete László dr. ügyvéd, Kobelrausch Gyula bankhivatalnok.

A bank rendszeres vendégei között állítólag *kuriai bírák is szerepeltek*.

Bod Elekkel a rendőrségen egy újságírónak sikerült néhány szót váltani. Az elegáns megjelenésű, magas, öszbevegyült ur elegáns nyugalommal mondotta:

— Azt hiszem, rendbe jön minden. A lapok tuortak és én gondoskodom majd a további pletykák és valótlanosságok megszüntetéséről. — Erdemi dolgot nem mondok, mert diszkrétciót fogadtam.

(A demokrata-kártyabarlang.)

A Csengery-utcai kártyabarlang tulajdonosánál, Bod Eleknel kevés vakmerőbb kártyás van Magyarországon. A rendőrségen mint veszedelmes kártyást ismerik, aki — ha baj van — *nem szégyel hamisan játszani*. De ezt oly ügyesen csinálja, hogy lehetetlen rajtakapni. Előkelő barátait a legmagasabb körökből veszi, tagja több kaszinónak és mert pénze van, akárki leül vele játszani.

Olay Lajos ma a következőket mondta Bodról:

— Hét-nyolc év előtt létezett itt Budapesten egy demokrata kör, amelynek azonban semmi köze sem volt a mostani demokratakörhöz. Annak a körnek én voltam az elnöke. A körben éjjelenként nagy kártyázás folyt, amelynek arányait legjobban jellemzi, hogy a kártyapénz némely esztendőben 60,000 koronát tett ki.

A tagok között legtöbbit és legnagyobb szenvedélyűt Bod Elek játszott. Nekem gya-

nus volt a dolog, de nem szólan senkit, amíg csak tönkre nem tettek néhány embert. Akkor elmentem a rendőrségre, fölkerestem Krecsányi Kálmán kapitányt és így szóltam hozzá:

— Te rendőr vagy, a kaszinóknak hamisan játszanak házárjátékokat, kérlek légy szives, nyujts segítséget, hogy leleplezhessm őket. Adj mellém detektíveket vagy akárhogy segíts rajtunk.

Krecsányi ekkor elkérte a tagok névsorát és kijelölte hét embert, akiről azt mondta:

— Ezeket minden további nélkül kidobhatjátok a kaszinóból.

A hét ember között szerepelt Bod neve is. Krecsányi kijelentette, egészen bizonyos, hogy Bod hamiskártyás.

Ekkor megmondtam az uraknak, hogy lépjenek ki a kaszinóból. Ki is léptek, amivel együtt megszűnt a kártyázás és a demokratákör egy év múlva végelgyengülésben meghalt.

Mint érdekességet, meg kell említenem, hogy Rudnay Béla, a volt rendőrfőkapitány nagyon pártfogolta ezt a hamiskártyás Bodot és annak idején fegyelmet indított Krecsányi ellen, mert nekem fölvilágosítással szolgált és rendőrileg figyelt kártyások neveit kiadta.

(A főhercegi barát.)

Ime egy érdekes példa arról, hogy Bod micsoda nagystilű játékos és az egyszerű adóhivatalnokból milliommossá lett ember miként értett ahhoz, hogyan lehet előkelő körökbe bejutni és élni:

Ez előtt hét évvel Monte-Carlóban volt Bod. Előkelő, higgadt játékaival megnyerte egy akkor épen ott időző osztrák főherceg tetszését. A főherceg befogadta Bodot a maga társaságába, Bod vele lakott, vele szózkodott, sőt amikor a főherceg visszautazott Bécsbe, magával vitte Bodot is. Ez fölhasználva az előkelő összeköttetéseket, melyekre a főherceg révén is szert tett, jól berendezett lakást bérelt Bécsben, az első kerületben és játékbankot nyitott. Ebben a bankban megfordult maga a főherceg is. Bod néhány napi ott tartózkodása után gyanusnak tűnt a bécsi rendőrségnek, mire Bod, aki nesztét vette annak, visszatért a magyar fővárosba.

A földmivvelésügyi palota építése.

Lebontják a sóhivatalt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 9.

A Boros Beni-téren már a jövő tavasszal felépül egy új, díszes középület és eltűnik egy ócska, kopott ház: a mostani sóhivatal. Egy régi terv s egy régi kívánság teljesülését jelenti ez a tény: Arad végre megkapja a sokat sürgetett földmivvelésügyi palotát, melynek szükséges voltát már esztendőnk óta egyformán érzik a tisztviselők és az ügyes-bajos közönség.

A földmivvelésügyi palota felépítésének eszméje elsőzben akkor vált aktuálissá, mikor a pénzügyigazgatóság palotájában elhelyezett jószágigazgatóság tisztviselői statusában nagyobb gyarapodás állott be. A hivatali helyiségekben nem volt elegendő hely s csakhamar szűkké vált a hatalmas épület. A jószágigazgatóság ekkor oly irányu tervet terjesztett a minisztérium elé, hogy építtessen Aradon egy nagyobb-szabásu palotát, melyben helyet találna a jószágigazgatóság, de helyet találának ezenkívül a földmivvelésügyi minisztérium fenhatósága alá tartozó összes állami hivatalok is.

Esztendőnkig vajudott ez az ügy, anélkül, hogy valami reális intézkedés történt volna a terv megvalósítása érdekében. Nemrégiben azonban híre járt, hogy az aradi jószágigazgatóságot Temesvárra fogják áthelyezni, mert Temesvár hajlandó ennek ellenében külön palotát építtetni a saját költségére. A hír valótlannak bizonyult ugyan, de mindenesetre volt annyi következménye, hogy Cs. novics Diodor dr. jószágigazgató felutazott a minisztériumba, meggyőződést akarván szerezni a hír alaposága felől. Ezt az alkalmat egyúttal felhasználta arra is, hogy a földmivvelésügyi palota dolgát megsürgesse.

E sürgetésnek meg is lett az az eredménye, hogy a földmivvelésügyi palota építésének költségei belekerültek a parlament elé terjesztendő költségvetésbe. Ez azt jelenti, hogy most már egészen bizonyos a palota felépítése, aminek bizonyossága az is, hogy az aradi sóhivatal, melynek helyére az új középület kerül, már a közeljövőben elköltözik mostani helyéről előreláthatólag a Rdnai ut tájékára, a régi *Mittelmann*-féle gyár mellé.

A dísztelen földszintes házat, melyben most a sóhivatal helyiségei vannak, már márciusban le fogják bontani s mihelyt ez megtörténik, megkezdik az új palota építését. A földmivvelésügyi palotába kerül a jószágigazgatóságon kívül a kulturmérnökség, a folyamtermérség és az állami erdőhivatal is.

Tőzsdék a vidéken.

Egy érdekes mozgalom.

Arad és Nagyvárad.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 9.

A vidék kereskedelmének fejlesztésére s forgalmának élénkítésére irányuló törekvés érdekes indítványt vetett föl Nagyváradon, amelyvel legközelebb az ottani kereskedelmi és iparkamara hivatalosan is foglalkozni fog. Ebben az indítványban a nagyvárad kerületi világ egyik előkelősége széleskörű mozgalom megindítását javasolja az iránt, hogy Nagyváradon áru- és értéktőzsde létesíttessék.

A nagyvárad kereskedők akciójukat természetesen gyakorlati érvekkel támogatják, a melyek közül kiemeljük a kereskedelem decentralizációjának és nagy vidéki gócpontok létesítésének szükségét, továbbá a jelentékeny helyi áru- és értékpapirforgalmat, amelyet a megfelelő vidéki tőzsde a fővárosnál sokkal gyorsabban és olcsóbban bonyolíthatna le.

Miután Arad város kereskedelem, piacforgalom, effektív és spekulatív ügyletek dolgában nem áll Nagyvárad mögött, nem érdektelen annak a kérdésnek fölvetése, indokolt és célszerű-e mozgalmat indítani egy Aradon felállítandó áru- és értéktőzsde érdekében. E kérdés elbírálására természetesen első sorban az érdekeltek kereskedők vannak hivatva, akik közvetlen tapasztalataik alapján mértékadó véleményt adhatnak arra nézve, hogy van-e szükség egy Aradon létesítendő áru és értéktőzsdére?

A kereskedői körökből származó hivatott vélemény beszerzése végett az *Aradi Közlöny* egyik munkatársa ma fölkeresett egy igen tekintélyes aradi kereskedőt, aki ebben a kérdésben az alábbi nézetet nyilvánította:

— Nem tartom szükségesnek áru- és értéktőzsdének Aradon való fölállítását; nem pedig különböző okokból, amelyek közül az első az, hogy választott bírósági hatáskör nélkül a tőzsdének jelenléte nincs, bírói hatáskört pedig

a tőzsde a kormánytól nem kapna. Hiszen még a budapesti tőzsdének hatáskörét is meg akarják nyírni, s így annál kevésbbé valószínű, hogy új tőzsdék fölállítását és bíraskodását engedélyezzék.

Kereskedelmi életünk, a forgalom és a pénzügyviszonyok különben sem olyan fejlettek még, hogy szükségünk volna tőzsde létesítésére. Hol vannak akár Aradon, akár Nagyváradon azok az árutömegek és az értékpapiroknak akkora mennyiségei, amelyek adásvétele, hogy saját helyi tőzsdén kellene az ügyleteket lebonyolítani? Kivételünk gabonában Aradon alig van s a többi ügyleteket kötnek, azok nagyobbára spekulatív természetűek; ha fölmege a buza ára, akkor fityernek a vevők, ha leszál, a differenciát zetik.

A kereskedelem decentralizálása szép dolog, de csak olyan irázis, mint a kereskedelem, ipar- és földmivvelés harmóniájáról szóló törekvés, mert a gyakorlatban semmi nyomát sem látni. Itt van például a belügyminiszter legújabb nyilatkozata, amelyben az mondja, hogy nem tette kötelességévé a földispánoknak a szövetkezetek fölkarolását és pártolását, hanem csak azt, hogy kísérik figyelemmel a szövetkezeteket s ott, ahol szükség van, támogatassák azokat. Így aztán természetes, hogy kereskedelmünket nem fejleszthetjük és kerékkötőivel nem tudunk megküzdeni.

Ismétlem, hogy még nem érvelt a vidéki tőzsdék fölállításának kérdése és ma még semmi fontossággal sem bír. Tőzsde majd csak akkor kell, ha a viszonyok ekként javultak, hogy megleszünk a tőzsde szükséges előfeltételei, a melyek nélkül amuzy is hiába csinálnók meg a fejlett, pezsdülő gazdasági életet követelő intézményt.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A demokratákör értekezlete. Az aradi demokratákör holnap, szerden este fél kilenc órakor a Felér Kereszt gyémánttermében értekezletet tart, melyre a tagokat ezúton is meghívja Steinitzer Pál dr. elnök.

Pénzhamisító román lelkész.

(Az olcsó ötkoronás.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 9.

Négy-öt évvel ezelőtt Oravicabánya táján igen sok hamis pénz került forgalomba, anélkül, hogy az ottani hatóságnak sikerült volna a hamispénz-gyártókat elcsipni.

Klicsin ottani rendőrbiztos egész tudását latba vetette, hogy ártalmatlanná tegye a pénzhamisítókat. Végre 1903 évi május havában sikerült neki a hamis pénzeknek forgalomba hozását elcsipni, a kik között egy uzoráskodó román lelkész: Szimu Mitrofan rakitovai görög keleti plébános is van. A jeles lelkésznek ugyanis Bratta György csiklovabányai földmivves tartozott 50 koronával s mivel másként nem tudott pénzéhez jutni, elfogadott tőle 20 darab hamis 5 koronást. Ezzel a pénzzel aztán Oravicára utazott Szimu, hogy tulajdon rajta. Klicsin rendőrbiztosnak gyanus volt a rakitovai lelkész viselkedése s azért a korcsmában hozzacsallakozott és megszólította:

— Szent atyus, én szerb disznókereskedő vagyok, nincs egy kis olcsó pénz?!

— Van fiam, válaszolt a lelkész, van olcsó ötkoronásom!

Szimu Mitrofan eladott a rendőrbiztosnak 10 darab hamis ötkoronást 30 koronáért s csak akkor ijedezett, midőn az állítólagos disznókereskedő igazolta magát s letartóztatta a lelkészt. Az ő kihallgatása nyomán letartóztatták Brattát

is, valamint Penu Ilie dulcsi földművest, Mujzán Szilárd rakesdial és Kiva Tivadar rakesdial lakosokat.

A temesvári kir. törvényszék hamis pénz forgalomba hozásáért *Brattát* egy havi, *Szimu Mitrofán* lelkészt két heti, a többi vádlottakat pedig egy-egy heti fogházra ítélte. Az ottani tábla a vádlott lelkész büntetését *3 hónapra* emelte fel, s elrendelte, hogy az ítélet a karánsebesi román püspökkel közlendő.

A kir. Kuria ma tárgyalta *Neuburger Ignác* bíró előadásában az elítélt lelkész semmisségi panaszát s *Nagy Emil* ügyvéd felszólalása után megsemmisítette a kir. tábla ítéletét és *Szimu Mitrofán* papot az enyhítő szakasz alkalmazásával *100 korona pénzbüntetésre* ítélte.

Királyok — korona nélkül.

A legfuresább uralkodók.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 9.

Lebaudy Jakab, saját kegyelméből ő feisége, a Szahara császára, a vicciapok és kupléköltők minden gunyolódása ellenére tovább játszsza az operett-császár szerepét. Brüsszelben „Szahara Császári Követségei” tart fenn s azokat a leveleket, amelyek egyszerűen *Lebaudy* urnak vannak címezve, megvetéssel visszautasítja. Ha valaki pert indít ellene, azzal a megokolással emel kifogást, hogy ő, mint idegen állambeli szuverén nem tartozik Franciaország igazságszolgáltatása alá. Ezek a kifogások azonban, sajnos, eddig még nem sok eredményt jártak.

Egy francia író, *Villiers Marc* báró „Rois sans Couronne” című, most megjelent könyvében a koronátlan királyok életét és viselt dolgait írja le. Főleméli könyvében mindazokat az önkegyelműkből kinevezett uralkodókat, akik egy évezred óta éltek, *Béthencourt* János lovagon kezdve, aki magát a kanári szigetek császárának nevezte, egészen napjainkig. *Béthencourt* Jánosról ma már saját országában is keveset tudnak, pedig élettörténete bátor hadvezérnek és okos organizátornak tünteti fel.

Szerencsétlen sors érte az ismert vesztfáliai *Neuhof* Tivadar bárót, akit a korzikaiak a Genua ellen viselt hadjáratukban fővezérül választották, sőt 1786. április 17-én „I. Tivadar király”-nak proklamálták. Tivadar király Londonban nagy nyomorban halt meg, anélkül, hogy a genouaiak ellen harcolhatott volna. Halála előtt három évig volt Londonban az adóssok börtönében, ahonnan *Walpole* Horace közbenjárására szabadult ki. Ugyancsak *Walpole* Horace a vestminsteri Anna-templom udvarán sírkövet állíttatott neki ezzel a fölrírással: „A sors koronát adott neki, de kenyeret nem.”

A koronátlan királyok sorából a női nem sem hiányozhat. *Stankova* Eszter, Pittnek csinos és szellemes unokája, aki nevelését is vezette, Pitt halála után beutazta egész Keletet és Szíriában telepedett le. Mesébe illő pompával vette körül magát, amely annyira elvakította az arabokat, hogy azok „*Fáimose* királyának” nevezték és mint királyt tisztelték. Királyi méltósága azonban gazdagságával együtt csakhamar eltűnt, 1839-ben Dzsibuti-ban meglehetősen szerény viszonyok közt halt meg.

Thierry francia bárónak az volt a örögszemeje, hogy Zélandot hazájának gyarmatul szereze meg. Miután X. Károly király nem támogatta vállalkozását, a maga pénzén szerelt egy hadsereget. „Zéland és Nukahiva király”-nak kiáltotta ki magát s így is szerepelt mindaddig, míg az angolok foglyul nem ejtették. Kötőanyagot nyújt ő feisége „I. Orelle” Araukania királyának története

is, aki 1860 november 17-én tette meg magát királynak. A csellek felségüket két ízben elkergették s ekkor „I. Orelle” Párisba ment, a hol a közmulatság tárgya volt. Három ízben ment vissza birodalmába, hogy királyi jogait érvényesítse. Utóbb az általa alapított rendjelek adományozásából tangette életét. Miután azonban a hatóságok ebben *szédelgést* tettek, a bírósággal gyűlt meg a baja.

Jacques Lebaudy esetéhez legjobban hasonlít „Trinidad hercege”, *James Barden Hickynek* története. A herceg 1854-ben San-Franciskóban született és még egész kis fiú volt, amikor szüleiivel Párisba került. Itt a St. Cyrben nevelkedett, majd pedig, amikor szülei anyagiilag tönkrementek, lehetetlenné lett számára a katonai pályán való boldogulás. Ekkor belevette magát a párisi társadalmi életbe, volt egyenesen szenzációs párbaja, alapított egy naplapot, végzettségében pedig *száműtész* Franciaországtól. Második házassága révén újabb nagy vagyont birtokába jutott. Ekkor beutazta az egész világot, mindenütt két kézzel szórta a pénzt, majd pedig 1898. szeptember havában tudatta a világgal, hogy *I. James* néven elfoglalta Trinidad szigetének hercegi trónját. Birodalmát — önercegsége kijelentése szerint — a gazdag gyermekek nevelésére és kiképzésére szánta, de csodálatosképpen senki sem küldte gyermekét oda. A reményében csalódott, megtört és hiúságában vérig sértett herceg 1898-ban Texasban *méreggel* vetett véget életének.

Vilmos császár haragszik.

A csacska emlékiratok.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 9.

A németek temperamentumos császára nagyon haragszik. Roppant bosszúságot okoz neki *Hohenlohe* Chlodvig herceg, a volt birodalmi kancellár emlékiratainak közzététele, amelyekben a herceg a *Vilmos* császár és *Bismarck* közötti kínos viszony érdekes részleteiről emlékezik meg. A mindenható császár, aki sohase hitte volna, hogy kedves *Onkel Clo*-ja emlékirataiban ilyen kellemetlen leleplezéseket tesz az ő személyéről, nem éri be azzal, hogy az elhunyt herceg fiának legmélyebb rosszszalását fejezte ki a közzététel fölött, hanem hivatalos közleményben maga fog válaszolni a nyilvánosságra hozott emlékiratokra.

A német birodalom legújabb szenzációjáról az alábbi távirati tudósítást adjuk:

Az „Ueber Land und Meer” című német folyóirat legutóbbi száma megkezdte *Hohenlohe* Chlodvig herceg, a volt német birodalmi kancellár emlékiratainak közlését. Az emlékiratok *Bismarck* és a most uralkodó *II. Vilmos* császár viszonyáról igen kellemetlen dolgokat hoznak nyilvánosságra, amelyek eddig is ismertek voltak ugyan, de amelyeket adatszertelen még nem bizonyítottak.

Mosk. Prágából azt jelentik, hogy a „Bohemia” berlini beavatott forrásból származó közlése szerint, *Vilmos* császár táviratot intézett *Hohenlohe* Fülöp herceghez, a *Hohenlohe*-család mai fejéhez. A táviratban tudatja a császár, hogy a legnagyobb felháborodással értesült azokról az újságközleményekről, amelyek *Bismarck* herceghez való viszonyáról szólnak. A császár nagy tapintatlanságnak mondja, hogy engedelme nélkül olyan ügyek, amelyek az ő személyét illetik és beláthatatlan következmé-

nyekkel járhatnak, nyilvánosságra jutottak s ezért legmélyebb rosszszalását fejezte ki.

Hohenlohe Fülöp herceg azt felelte szintén táviratban, hogy ő távol áll atyja feljegyzésének közlésétől.

— E feljegyzések, ugymond a herceg, *Sándor* fivérem tulajdonában vannak s ő azokat atyánk akaratának megfelelőleg *Curtius* történetíróra bízta közzététel céljából. Én egyáltalán nem törődtem a publikációval.

Berlin-ből táviratozzák: *Hohenlohe* Chlodvig herceg emlékirataira vonatkozólag a legközelebbi napokban hivatalos nyilatkozat fog megjelenni, amelyben a császár az emlékiratokkal szemben állást fog foglalni.

Jekelfalussy pöre.

A kitanított esendőr.

A miniszter igaza.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 9.

A honvédelmi miniszternek *Kovács* György ispánnal támadt afférból tudvalevőleg két polgári pör is keletkezett, amelyeket *Kovács* 166 kor. 40 fill. visszatérítése iránt *Jekelfalussy* Lajos ellen, 700 korona megfizetése végett pedig a miniszter neje ellen indított. A járásbíró mindkét keresetével elutasította az ispánt, akinek főbbezését ma tárgyalta a budapesti polgári törvényszék mint főbbeviteli bíróság. A főbbezési tárgyalás azzal az ispánra kedvezőtlen eredménnyel végződött, hogy a törvényszék helybenhagyta a járásbíró elutasító ítéletét.

Kovács most már csak felülvizsgálattal élhet a 700 koronás pörben, amelynek sorát azzal a királyi tábla fogja végleg eldönteni.

A törvényszék tárgyalásáról az alábbi távirati tudósítást adjuk:

Ma délelőtt kezdte el a budapesti polgári törvényszék IV. felebbezési tanácsa a *Jekelfalussy*—*Kovács* léle pörök tárgyalását. A tárgyaláson sem a miniszter, sem *Kovács* gazdatiszt nem jelent meg, hanem ügyvédjével képviseltette magát.

Gaár előadó bíró felolvasta az elsőfoku bíróság ítéletét, amely *Kovács* György ispánt 166 korona 40 fillér iránt indított keresetével elutasította.

Tóbiás elnök: Ezek után mi a felperes kívánsága?

Csanády Pál dr. ügyvéd: A kifizetett összegnek, mint tartozatlan fizetésnek visszautalása és az elsőfoku bíróság ítéletének megváltoztatása. A bíróság a felperesnek nem engedte meg a bizonyítást és az ítélet olyan tanuk vallomására hivatkozik, akiket ki sem hallgattak.

Gaár: Tessék a tárgyalást ismertetni, amint azt a törvény is megköveteli.

Csanády: Az ítélet például hivatkozik *Thék* Endre vallomására.

Elnök: Főolvasom a szóban forgó vallomást. *Thék* Endre vallomása szerint az miniszter a vasúton így szólott *Kovács* hercegnek: „Kérlek, térjen vissza Lontóra és a dolog randhen lesz.” *Kovács* erre visszautasítólag felelt és a miniszter ekkor telefonált a csendőrségre, így szólva: „Még — a vasúton egy szökött elcselédem utazik; szerezzenem is van nála. Kérem, járjanak el véle.” Szokas szerinti módon a csendőrparancsnok a vasúton megállította a csendőrt és *Barta* csendőrparancsnok vallomására is hivatkozik. A bíróságnak kötelessége lett volna, hogy felperes tanult is meghallgassa.

Nagy szenzációt keltett, amit a felperes előterjesztése végén adott elő. Kijelentette, hogy *Watresz csendőri kitanították vallomására és hamis esküt tett.*

Elnök: Tessék megnevezni az illetőt.

— Majd meg fogom nevezni.

— Kérem rögtön.

— Nem tudom kicsoda, de Jekelfalussy miniszter érdekében.

— Amit erről tud, tessék előadni.

— Watresz csendőrkáplárnak szabadságot ígérték a azt, hogy novemberben utmesternek fogják kinevezni. A szabadságot rögtön megkapta és Tatán töltötte el, hol maga mondta el Várad János borbély üzletében, hogy kitanították arra, hogy tagadja le, hogy a miniszter parancsot adott a letartóztatásra és tetesse magát a tárgyaláson ostobának.

— Kivel bizonyíthatja ezt?

— Várad Jánossal és Dániel Arnold tartalékos tiszttel, aki akkor véletlenül jelen volt.

A felperesi ügyvéd válasza és alperes válaszánál a bíróság tanácskozássra vonult vissza, majd tíz percnél tanácskozás után kihirdette ítéletét, amely szerint a felperes által hivatkozott újabb tanúk kihallgatásának mellőzésével, indokainál fogva *helybenhagyja* az első bíróság ítéletét.

Ezután a miniszter neje ellen indított 700 koronás pörrel tárgyalta a bíróság és a felek meghallgatása után ebben a pörben is *helybenhagyta* a járásbíróság ítéletét és a felebbezési költségek megfizetésére kötelezte az ispánt.

Életmentő aradi urileány.

(Ha a szakácsné tűnődik.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 9.

Vasárnap este a paulisi vasúti állomáson tartózkodók izgalmas jelenetnek voltak szemtanul. Egy idősebb nő forgott a legnagyobb veszedelemben és hogy halálos baleset nem történt, az csak annak köszönhető, hogy az utolsó pillanatban egy aradi urileány saját életének kockáztatásával elejét vette a katasztrófának. Az eset részletei a következők:

Az erdély felől Aradra jövő vonat, amely este kilenc órakor érkezik Aradra, a paulisi állomáshoz este nyolc órakor ér. Vasárnap este számos utas várta a vonat megérkezését, hogy bejöjjenek Aradra. Az utasok között volt egy aradi úri család idősebb kora szakácsnéja, aki a vonat megérkezése után felszállt a vonat hágcsojára, de abban a hiszemben, hogy a vonat hosszabb ideig vesztegel Paulison, nem ment fel a kocsihoz, hanem a hágcsojára ült és elgondolkodva nézett maga elé.

A sötétben a kalauz nem vette észre a lépcsőn ülő asszonyt és abban a hiszemben, hogy már mindenki elfoglalta a helyét, megadta a Mehet! — jelzést, mire a vonat hirtelen megindult.

A nehézkes testalkatú asszony, a vonat megindulása után első ijedségében kiáltani sem tudott, hanem kétségbeesetten kapálózva, az egyik kezével a vonat felszállójába kapaszkodott, és görcsösen fogta azt, nehogy leessék a hágcsojóról. De nem volt elég ereje testsúlyának fentartására. Lábával már a földet surolta. A perronon állók rémülettel látták a kapálózó nőt és már azt hitték, hogy a következő pillanatban szerencsétlenség fog történni, amikor a perronon lévőek közül hirtelen elhatározással a vonathoz ugrott egy aradi urihölgy, Leopold Adolf aradi bornagykereskedőnek Frida nevű leánya és a saját élete veszélyeztetésével *hirtelen átkarolta az asszonyt* és szempillantás alatt leemelte a már gyorsan haladó vonatról.

Az életveszélyből megmentett nő a nagy ijedségtől percekig nem tudott szóhoz jutni, csak amikor kifújta magát, akkor köszönte meg hálátelt szívvvel Leopold Fridának bátor tettét.

A perronon lévőek, akik borzadva nézték a jelenetet, a sikerült életmentés láttára élénk ovációkban részesítették az életmentő hölgyet.

Függetlenségek Miletics Szvetozár sírján.

Kegyelet — egy hazaárulónak.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 9.

Ujvidékről, a *Zasztava* című szerb újság jubileuma alkalmából különös dolgot újságnak.

Vasárnap volt tudvalevően a *Zasztava* negyven éves jubileuma, amelyen szerb, horvát, bosnyák és orosz hírlapírók, szerbiai képviselők és az ujvidéki függetlenségi párt is résztvettek. Az ünnepség, a *Zasztava* jubileumi ünnepsége nagy és fényes volt és a banketten kívül egyik főpontja az volt, hogy az ünneplők elzarándokoltak a *Zasztava* megalapítójának, *Miletics Szvetozárnak* a sírjához.

Hogy ki volt ez a *Miletics Szvetozár*? Bács megyei szerb politikus, aki

a negyvennyolcas szabadságharcban a magyarok ellen fegyverrel küzdött;

1867 ben, mint a basahidi kerület képviselője ellenezte a 67 es kiegyezést és *federatív alapon akarta szervezni Magyarországot*;

ő vezette az Omladina nevű pánszláv egyesületet;

a most jubiláló *Zasztava*-ba oly magyarellenes cikkeket írt, hogy több ízben törvény elé kellett állítani.

A képviselőházban minden magyar ember bojkottálta *Miletics*-et. 1876 ban pedig a szerb-török háború idejében annyira vitte az izgatást, hogy 20—30.000 főnyi szerb önkéntes csapatot akart szervezni Magyarországon. Tisza Kálmán ekkor minisztertanácsot hívott egybe és minisztanácsai határozatból kifolyólag 1876. augusztus 5-én képviselői *immunitása ellenére is elfogatta Miletics*-et.

Ez volt az egyetlen eset, hogy Magyarországon képviselőt, akinek mentelmi jogát föl sem függesztették, elfogták. Az ország tapsolt Tiszának, a parlament pedig, még az ellenzék is, utólag helyeselte az elfogatást. *Miletics*-et azután *öt évi börtönrre ítélték*. Megtörve került ki a börtönből és szomorú elhagyatottságban halt meg.

Most pedig harminc évvel elfogatása után, az ujvidéki függetlenségi párt elzarándokoltahoz a sírhoz, amelyben Magyarország legnagyobb ellensége nyugszik, az, aki hazáját utolsó lehetéig gyűlölte.

Nem tudja az ujvidéki függetlenségi párt, hogy ki volt *Miletics Szvetozár*? Ez hihetetlen. Hisz a bírheft hazaáruló ott élt és működött az ő körükben. Orvellenül tudniok kellett tehát, hogy ki volt *Miletics*.

Mi vezethette őket mégis arra, hogy épp most, amikor a nemzetiségek újra fészketődni kezdenek, ünnepeljék *Miletics*-et, annak lapját és emlékét? A közvélemény joggal várja kíváncsian a feleletet erre a kérdésre. Vagy ez a párt új nemzetiségi politikájának hajnalhasadása lenne?

Újabb bombamerényletek.

Az elkerült csőd.

(A véres orasághól.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 9.

Érdekes hírt ad egy orosz kereskedelmi újság az orosz pénzügyi viszonyokról. E híradás szerint a budgetben a szeptember havi nem várt bevételek folytán, olyan fölösleg mutatkozik, hogy a következő hónapokban természetesen várható fölöslegekkel együtt az államháztartás deficitje teljesen fedezve lesz. Hogy ez a jelenség, a zavaros viszonyok között milyen örvendetes volna Oroszországra nézve, arról nem kell sok szót vesztegetni. De — mint ugyanez a hírforrás jelenti — a miniszterium ennek dacára folytatja a kiadások csökkentése körüli munkáját és a pénzügyminiszter *Stolypin* miniszterelnökhöz intézett levelében nyomatékkal hívja fel a miniszterelnököt a miniszterium kiadásainak lehető mérséklésére.

Míg az orosz államháztartás egyensúlya látszólag helyreáll, a belső zavargások fokozott mértékben folynak. Ma újabb bombamerényletről adnak hírt az oroszországi táviratok.

Mai távirataink a következők:

Kazan, okt. 9. *Kobeks* alkormányzó ellen ma egy ismeretlen két bombát dobott. A merénylet következtében az alkormányzó könnyebben megsérült. A merénylő elmenekült.

Szestopol, okt. 9. *Dumbadsew* tábornok, állomásparancsnok ellen ma, amikor a *breszti* ezred kaszárnyája felé kocsizott, bomba-merényletet követtek el. A tábornok, aki csak könnyebben sebesült meg, rálőtt a menekülő merénylőre, aki dacára, hogy a kaszárnya közelében álló katonák rávetették magukat, *elmenekült*. A környéket csapatokkal vették körül és a házakat átkutatták. Nagy a gyanu, hogy a merényletbe több előkelő ember van beavatva. A kocsis és két katona, akik a tábornokot kísérték, súlyosan megsérültek.

Pétervár, okt. 9. Ma *Sztocheglowitow* igazságügyminiszter birtokán nagy tűzvész pusztított. Azt beszélik, hogy a parasztok gyújtották fel a birtokot.

Pétervár, okt. 9. *Liba* jelentik: Ma a New-Yorkból érkező „Smolensk” hajón 32 veszedelmes forradalmárt letartóztattak.

Berlin, október 9. Pétervárról jelentik: Tegnap éjjel egy házkutatás alkalmával egy bombaraktárra és az összeesküvők egy tanyájára akadtak. A dolog összefüggésben van azzal a bombagyárral, amelyet a mérnöki főiskola könyvtárában fedeztek fel.

Berlin, október 9. Pétervárról jelentik a „Berliner Zeitung”-nak: A pétervári „Orvosi hetilap” érdekes statisztikát közöl a forradalmárok azon merényleteinek sikeréről, amelyeket 1905. februártól 1906. májusig elkövettek. Ezen idő alatt megölték, vagy súlyosan megsebesítettek: 34 katonai kormányzó és rendőrfőnököt, 86 rendőrkapitányt és ezek segédjét, 204 rendőrtisztet és altisztet, 206 rendőrt és 184 csendőrtisztet.

Pétervár, október 9. Egy cári ukáz elrendelte, hogy Cnerson városban és kerületben az ostromállapotot a megerősített védelem állapota váltsa fel.

Helsingfors, október 9. A főkormányzó fel-szólította a szenátust, hogy a Voima (erő) nevű titkos egyesület célja és tevékenysége ügyben vizsgálatot indítson. Ha a Voima céljai törvénytelenek volna, fel kell oszlattani. Valószínű, hogy a legutóbb elkobzott fegyverszállítmány ezen egyesület rendelkezésére érkezett.

Pétervár, okt. 9. Gacsiná-ban, a jelenleg Kopenhágában időző özvegy anyacárné nyári kastélyában letartóztattak egy embert, akinél dinamit-bombákat és a kastély ténnyait találtak. Letartóztatásakor azt mondta, hogy neve *Boltz*, de kitérőről minden egyéb fölvilágosítást megtagadott. Erős katonai fedezet mellett a pétervári erődbe szállították.

A megtámadott Szendrey.

Bölcs tanácsok.

Az olasz tenorista miatt.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 9.

Egy fővárosi estilapnak ma este megjelent száma figyelmére méltatja az aradi színház-szintársulatot, amelyen azt a kivételalót találja, hogy olasz operaénekest is számlál tagjai sorában. Ennek szerződésé miatt hevesen megtámadja Szendrey Mihály igazgatót és kioktatja, hogy ma, amidőn mindenütt az idegen ajku énekeseg eltávolításán fáradoznak, az aradi színház-igazgatótól „nagy és végzetes hiba” volt olasz énekest hozatni.

Köszönjük a fővárosi lapnak, hogy érdeklődéssel viseltetik az aradi színház-szintársulat iránt és behatóan foglalkozik még összeállításával is. De közleményében nincs igaza, mert Szendrey lovag *Ferrari d'Albaredo* szerződésével nem szolgált rá sem a támadásra, sem a hazafias-ságból való kioktatásra, amint azt valóban együtt Szendrey hívatott bírálója, az aradi közönség a fővárosi lappal szemben magáilapíthatja. A támadás érvelése igen erőteljes és nem esik nehezünkre kifejtetni, hogy Szendrey nemcsak szemrehányást nem érdemel, hanem inkább dicséretet azért, hogy a kitűnő énekest szerződtette.

Annyi tájékozottsággal a fővárosi lapnak is bírnia kell az aradi közönség igényeiről és zeneéletének fejlettségéről, hogy Arad az operaelőadásokat, még pedig a jó operaelőadásokat nem nélkülözheti. Operát pedig csak tenoristával adhat elő Szendrey. Már most honnan vegyen magyar tenoristát, amikor a fővárosi dalszínházak már minden valamire való magyar tenoristát kötelekükbe szerződtettek? *Déryl* is elvitték a fővárosba. Maradt tehát az egyetlen expedienst, a mely lehetővé teszi az operák színrehozatalát: idegen ajku, de jó tenoristát szerződtetni. Ezt meg is tette Szendrey és az aradi közönség, a mely a magyarság szempontjait sohasem hagyta figyelmen kívül, az igazgató kényszerhelyzetére való tekintettel nemcsak belenyugodott az olasz énekes szerződésébe, hanem elismeréssel is adózik érte.

A fővárosi estilap támadásáról az alábbi távirati tudósítást adjuk:

A M. N. holnapi számában a következőket írja:

Most, amikor a fővárosnak minden külföldi befolyással átszűrte, kozmopolitásra hajló publikuma sorompóba lép az idegen ajku énekesek mellözése érdekében, az aradi színház-igazgató, Szendrey Mihály, lovag *Ferrari d'Albaredo* személyében olasz operaénekest léptet föl és ezzel énekelte az előadandó operák vezető szerepét. Az aradi színház-igazgató talán maga

sem látja azt az anomáliát, amely ennek az olasz énekesnek foglalkoztatásával előáll. Pedig idegen ajku énekesről lévén szó, a vidéken egészen másképp alakul a helyzet, mint a fővárosban. A főváros publikumának zenei érzéke finomult, jelentékeny a hozzáértők száma és sok alkalom nyílik a sűrű vendégszereplés folytán az összehasonlításra.

Szendrey nagy és végzetes hibát követett el az olasz énekes szerződésével. Ez kezdete lehet annak, hogy a vidéket is elárasszák az olaszok, akik egyrészt semmivel sem érnek többet a magyar énekeseknél s másrészt dupla, sőt tripla fizetést kapnak. De meg úgy tudjuk, hogy Szendrey 20000 korona szubvenciót kapott a magyar kormánytól azért, hogy vidéken jó operaelőadásokat rendezhessen. Nem hiszszük, hogy a magyar kormány ezért adta ezt a viszonyaink között tekintélyes összeget, hogy Szendrey olasz énekest vegyen rajta. Éppen azért, ha még egyetlen mód van rá, megsemmisítendőnek véljük az olasz lovag szerződését, amely hibás és szomorú dolog magyarság és művészet szempontjából egyaránt.

IRODALOM ES MŰVESZET.

A színház műsora:

Szerda: *Traviata*, opera. (Bérlés A.)
Csütörtök: *Carmen*, opera. (Bérlés B.)
Péntek: *Dorrit* kisasszony, vígjáték. Harmath Józsa bemutatkozása. (Bérlés C.)
Szombat: *Gerolsteini nagyhercegnő*, operett. (Bérlés A.)

* Az *Ösztön*. Az *Ösztön* mai második előadása is csak félig telt ház előtt játszódott le. A csekélyszámú közönség azonban mindvégig fokozódó érdeklődéssel figyelte a dráma izgalmas jelenetét. A mai előadás mindouben felette állt a tegnapiak. K. Kápolnai Juliska kevesebb páloszszal beszélt és nem poentirozott annyira, mint tegnap. Játéka így csak nyert a közvetlenségben és nagyobb hatást is tudott elérni. *Keszler Ede* több nyudodtsággal beszélt, játéka erőteljesebb volt, miáltal a drámai jelenetek intenzívításukban csak nyertek. *Mariházy* és *Beregiről* csak más elmondott jó véleményt erősíthetjük meg.

* *Benkóné*, mint *Derblay*. Annak jellemzésére, hogy az aradi színház-szintársulat tagjai milyen sokoldalúak, itt közöljük azt a szereposztást, melyben Ohnet György híres színműve, *A városgyáros* Hódmezővásárhelyen — a Színházi Ujságban — színrekerült:

Bachelin — — — —	Bácsné Maár Julia
Pontae — — — —	K. Kápolnai Juliska
Servan, orvos — — — —	Beregí Sándor
Gobert, munkás — — — —	Dolly Lajos
Inas marquisénál — — — —	Mariházy Miklós
Inas Derblaynál — — — —	Zalay Margit
<i>Brigitta</i> — — — —	<i>Keszler Ede</i>
Első) — — — —	H. Körössy Jucl
Második) munkás — — — —	Borbély Sándor
Orvos — — — —	K. Novák Irén
<i>Beaulten, marquisné</i> — — — —	<i>Várnay Jenő</i>
<i>Claire</i>) gyermekei — — — —	<i>Ujj Kálmán</i>
Octave) — — — —	Vihary Béla
Bligny, herceg — — — —	Palócz Pál
Prefont, báró — — — —	Tóth Lajos
<i>Sophie, neje</i> — — — —	<i>Ajtai Ödön</i>
<i>Derblay</i> — — — —	<i>Benkóné</i>
Susanne, huga — — — —	Révész Henrik
Moulinet, gádag gyáros — — — —	Kozma Pál
Athenais, leánya — — — —	Szabó Sándor

Ez csak elég érdekes szereposztás! Szerencsére a színészek észrevették, hogy a Színházi Ujságban közölt színlapba tévedés csuszott be, és nem olyan szereposztással játszották a darabot, ahogy az ujság kívánta, hanem ahogy rendszeren adni szokták.

* Hírek a színházról. Dickens poétikus vígjátékát, a *Dorrit* kisasszonyt választotta H. Harmath Józsa első fellépéséül. Harmath Józsa — mint már megírjuk — a címszerepben lép fel.

A *vig özvegy*, Lehár operetijének bemutató előadására rövidesen sor kerül. A bájos zenéjű operetben a *vig özvegy* szerepét *Kapossy Józsa* adja. Daniló gróf szerepében Nyáray Antal kapott hálás szerepet. Az operetből serényen folynak a próbák. Szendrey igazgató pazar kiállítással fogja bemutatni a darabot, melyet *Seathmáry Arpád* rendez. Csütörtökön a *Carmen* című operát adják *Fenyvessy Margittal* a címszerepben. A művésznőnek ez legjobb szerepe, melyet már ismernek Aradon; a múlt évadban nagy sikert aratott vele. Mikaelát *Kapossy Józsa*, Don Josét *Ferrari*, Escamillót *Ladislav* adja.

Ottó főherceg nagybeteg.

Tüdőgyulladás van.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 9.

Ottó főherceg *Schönauban*, Leobersdorf mellett, heves bronchitisben betegen fekszik. A főherceg állapota az utolsó napokban nagyon nyugtalanító volt és időnként komoly aggodalomra adott okot, ma azonban könnyebb javulás állott be és már azt remélték, hogy a főherceg egészsége erős szervezete folytán csakhamar helyre áll. Tekintettel azonban arra, hogy a főherceg még egyre lázas és közérzete már régóta sok kívánni valót hagy maga után, minden elővigyázati intézkedést megtettek, hogy a beteg lehetőleg kimélje magát. Noha minden elővigyázatot szem előtt tartott a főherceg környezete, ma mégis erős hanyatlás állott be a beteg állapotában: a főherceg súlyos tüdőgyulladást kapott.

Bécsből táviratozzák: Ottó főhercegnek, mint emlékeztetés, múlt év december havában nehéz operációt kellett kiállania, amelyet *Chiari* tanár végzett. Az operáció jól sikerült, úgy, hogy a főherceg, aki addig az Augertenpalais-ban feküdt, ezt csakhamar elhagyhatta és schönaui kastélyába költözhetett, ahol azóta tartózkodik. Állapota az utóbbi hónapokban igen változó volt, utolsó időben pedig határozott javulás volt észlelhető, úgy hogy kisebb kirándulásokat tehetett kocsin vagy lóháton. Egy ilyen lovaglás alkalmával meghűlt, aminek azonban semmi jelentőséget nem tulajdonított. A múlt héten azonban erősen köhögni kezdett és heves bronchitisz lépett fel. Egy kiváló bécsi belgyógyászt hívtak a beteghez, akinek sikerült a veszedelmes szimptomákat legyőzni, úgy hogy ma már határozott javulás konstatalható a beteg állapotában. A kiváló bécsi tanár a ma éjjelt még a főherceg schönaui kastélyában fogja eltölteni.

Az elmúlt hét utolsó napjaiban a közeli rokonok látogatták meg a nagybeteg főherceget, így édesanyja, Mária Terézia főhercegné, aki tegnap estig volt Schönauban. Ifjabbik öccse, Ferdinánd Károly a szombatot és vasárnapot töltötte Schönauban, ahonnan Károly Lajos főherceg szobrának leleplezésére Cottageba utazott, innen pedig Badenbe, ahol jelenleg is tartózkodik. A főherceg neje, Mária Jozefa főhercegnő még Miramáriban van.

Schönaui táviratok jelentik, hogy a beállított javulás egyre tart; mégis a legnagyobb elővigyázat szükséges, mert komplikációk még veszedelmessé tehetik a

beteg állapotát. A láz elmúlt, mindazonáltal tartanak attól, hogy esetleg tüdőgyulladás áll be.

Egy későbbi távirat jelenti Bécsből: Az orvosok megállapították, hogy a főherceg tüdőgyulladást kapott. Állapota ismét rosszabbodott.

Különös gyilkosság.

(Ami előre tudnak.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 9.

A Maklár és Tarsai budapesti cég festékgyárának munkásai között néhány nap óta nagy az izgatottság. Egyik munkástársukat, Babódy Józsefet, csütörtök reggelre fején hatalmas sebbel találták a ferencvárosi pályaudvar közelében. Bevitték a Szent István-kórházba, ahol anélkül, hogy eszméltre tért volna, két óra múlva meghalt.

Babódy József e hónap másodikán, kedden, azzal a kérelemmel állt a gyárvezetőség elé, hogy adjanak neki egy napl szabadságot, mert itt a sógora, akinek szeretné Pestet megmutogatni.

A gyárvezetőség megtagadta a kérelmet, arra való hivatkozással, hogy sok a munka. Babódy elkedvetlenedett ugyan, de belenyugodott a változhatatlanságba. Csütörtökön reggel azonban hiába várták a gyárban, nem jelentkezett, sőt pénteken, szombaton sem. Tegnap aztán jelentést tettek a rendőrségen is az esetről, ma pedig megtudták, hogy Babódy Józsefet legyilkolták a ferencvárosi pályaudvar közelében.

Babódynak a sógora múlt vasárnap éreztetett a fővárosba s bár halálos ellenségeskedésben éltek eddig valami családi osztozkodás miatt, mégis féltették Babódy lakásába, hogy borítsanak fátolt a multra s legyenek jó barátságban. Babódy hallott a szóra s megkérte háziasszonyát, hogy éjjelre vessen ágyat a vendégnek is. Ettől fogva Babódy, a sógora és egy Szalay nevű rendőr, akinek 786-os száma van s aki ugyanabban a házban lakik, minden este együtt mulattak a kocsmákban. Szerdáról csütörtökre vitradó éjjel is együtt voltak. A rendőr úgy jött ehhez az ismeretséghez, hogy egyfaluból valók Babódyval és miután ott házat is épített, felesége mindmostanig Babódy sógoránál tartózkodott.

Csütörtökön reggel, az átmutatott éjszaka után, a sógor kijelentette, hogy elutazik s kéri Babódyt, hogy kísérje el. El is mentek, de a sógor nemsokára visszajött egyedül s összekapkodva holmiját, csakhamar elisietett.

Babódy Józsefet ezidőtájt találták meg a ferencvárosi pályaudvar közelében egy elhagyott helyen. Fején ütésből eredő borzasztó seb tátongott. Még élt. Bevitték a Szent István kórházba, hol nemsokára meghalt. Kijelentést nem tudták hirtelenében megállapítani s csak azután jöttek rá, hogy kiölede, mikor eltűnéséről a gyár jelentést tett a rendőrségen.

Az esetnek az ad rejtelmességet, hogy ma táviratban értesítették Babódy szüleit fiuk gyászos soráról, — de azok már tudták a dolgot, sőt a faluból egyik munkáshoz ma egy levél érkezett, melynek írója sajnálkozik Babódy esetén, tehát ott már nyilvánvalóan beszéltek róla.

Különös az is, hogy Szalay rendőr felesége még pénteken azon nógatta Babódy szobaasszonyát, hogy tegyen jelentést a rendőrségen, mert hátha Babódyt meg is gyilkolhatták.

Müller Károly és Apponyi.

Belépés a függetlenségi pártba.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 9.

A politikai pártkörök — mint tudósítónk táviratozza — ma este, tekintettel arra, hogy a képviselőház holnap megkezdí ülésezését, rendkívül népesek voltak. Különösen a függetlenségi klubban igen élénk élet uralkodott s a párttagok zajos ovációkban részesítették a körben megjelent minisztereket: Kossuth Ferencet, Apponyi Albertet és Polónyi Gézát.

A függetlenségi pártkörnek igen érdekes vendége is volt: Müller Károly, Arad város országgyűlési képviselője, akit belépésekor ismerősei szívélyesen üdvözölték. Müller eddig tudvalevőleg nem nyilatkozott arról, hogy belép-e a függetlenségi pártba. Ma este azonban személyesen bejelentette Kossuth Ferencnek, hogy belép a függetlenségi és 48-as párt kötelékébe.

Az új párttag iránt a legmelegebb rokonszenv mutatkozott minden oldalról és különösen Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter részesítette kitüntetésben Aradváros képviselőjét, amennyiben huzamos ideig beszélgetett vele és végül meghívta, hogy vacsoráljon vele együtt a Bristol-szállóban. Müller elfogadta a meghívást s a miniszterrel és több képviselőtársával el is vonult a Bristol-ba vacsorálni.

Altalában föltűnt, hogy különösen a függetlenségi párt fiatalabb képviselőtagjai rendkívül nagy melegséggel üdvözölték Müllert, mert a nekik ellenszenves Komjáthy Bélát elbukatta. Szívélyesen üdvözölték a pártkörben Barabás Bélát is, aki Müllernek az est folyamán különös örömét fejezte ki azon, hogy Arad őt küldte a parlamentbe a város kitüntető megbízólevelével.

Pásztorfuból — udvari tanácsos

Burdia Szilárd karriérje.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 9.

A Budapesti Közlöny vasárnapi száma jelenti, hogy a király Burdia Szilárdnak, Karánsebes országgyűlési képviselőjének az udvari tanácsosi méltóságot adományozta.

A hivatalos lapnak ez a rövid jelentés fejeze egy regényes történetnek, amely megérdemli, hogy belekerüljön a népszerű olvasókönyvekbe tanuságul a jövő nemzedékeknek.

Burdia mint szegény román fiú minden ismeret nélkül nőtt fel a szörényi hegyeken a tehének mellett. Életrajza azzal kezdődött, hogy román népviseletben megjelent a karánsebesi kapitánynál és valami alkalmaztatást kért tőle. A rendőrkapitány megígérte rendőrnak s mert becsületesen, buzgón végezte kötelességét, csakhamar tizedessé lett.

Mint ilyen, ritka ügyességgel látta el teen dőt, páratlan igyekezettel tanult s tökéletesen elsajátította a magyar és német nyelvet is. Egyszerre ur lett belőle: napidíjas a városházán. Azaz ő nem tekintette magát urnak, mert nem az url viselést választotta, hanem a román népviseletet, amelyben még sokáig járt hivatalába is. Később megválasztották rendőrtiszté, majd a város rendőrkapitánya lett belőle.

Itt új fejezet kezdődött életében. Fărădhat-

lan szorgalommal nagy műveltségre tett szert, úgy hogy hivatalnoktársai közül magasan kiemelkedett és a város képviselőtestülete megválasztotta polgármesternek. Mint ilyen, hivataloskodása alatt Karánsebest a délvidék egyik legszebb s legrendezettebb városává fejlesztette. Derekaságát a király rendjellel, a nép pedig azzal jutalmazta, hogy a polgármesteri székből a határvidéki vagyonszűkösség élére állította. Ebben az állásában kezei népének milliókat érő birtokait fényes eredményre a tavasszal a hálás polgárság képviselőjévé is választotta.

S ezt a szédületes karriert mindössze husz év alatt futotta be, amely idő alatt nagy vagyont is tudott szerezni, de nem tekintélyes állásával, hanem szorgalmával és takarékoságával.

Munka előtt. Wekerle a királynál.

(Az indemnitás elkerülése.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 9.

Holnap megindul a munka. Az alkotások egész sorozata vár a parlamentre, melynek munkássága azonban csak rövid ideig tartó lesz a delegációk közeli összeülése miatt. Természetes, hogy a Ház megnyitásával együtt jár a politikai színtér teljes megélénkülése s a pártélet kulisszamögötti eseményeinek mind sűrűbb jelentkezése.

A legújabb eseményekről tudósítónk a következőket jelenti:

Miniszterek a királynál.

Bécsből táviratozzák: Andrássy Gyula gróf belügyminiszter kihallgatása délután egy órától háromig tartott. A belügyminiszter folyó ügyekről tett jelentést és több javaslatot terjesztett a király elé, aki jóváhagyólag nyilatkozott mindenben.

Wekerle Sándor miniszterelnök délután tanácskozni fog Goluchowski gróf külügyminiszterrel, Beck báró osztrák miniszterelnökkel és Koritowski pénzügyminiszterrel. Politikai körökben nagy érdeklődéssel néznek a délutáni tanácskozás elé s különösen nagy jelentőségűnek tartják Wekerlének a külügyminiszterrel való tanácskozását, mert a miniszterelnök állítólag ki fogja jelenteni Goluchowskinak, hogy nem képes többé föltartóztatni a függetlenségi pártnak azt az elhatározott törekvését, hogy a közös külügyminiszter intézkedéseit támadja.

A költségvetési vita.

Tekintettel arra a körülményre, hogy a kormány már a jövő évi költségvetés keretében meg akarja munkaprogramjának egy részét valósítani, hogy egyebet a beruházásoknál és a tisztviselői fizetések rendezésénél ne is említsünk; — elsőrendű szükségesség e tervek mellett, hogy a Ház a költségvetési vitát lehetőleg rövid határidőn belül intézze el, nehogy indemnitás kérése váljék szükségessé. Mert igaz ugyan, hogy az indemnitás kezelhetővé teszi a kormány számára az állami jövedelmeket, de azok hovatordíthatását és felhasználhatását maga az indemnitási törvény korlátozza: amennyiben előírja, hogy a jövedelmek indemnitás alapján csak az előző évi költségvetés keretein belül használhatók fel. Ez a rendelkezés pedig egyszerűen

lehetetlenné tenné a kormánynak csaknem összes terveit. A jövő évi költségvetés ugyanis olyan nagy és lényegbe menő változásokat fog az eddigi költségvetésekkel szemben föltüntetni, hogy annak előirányzott tételeit még csak beállítani sem lehet időleges fölhatalmazás keretében.

Ez az oka annak, hogy Wekerle pénzügyminiszter már most informálni kívánja a pártokat minjen lényegéről s értesüléseink szerint már napok óta megbeszéléseket is folytat a szövetszert pártok vezérfőfőiaival e tárgyban. Ugy tudjuk, hogy a miniszterelnök óhajtása, a melynek indoka tisztán a kormány céljainak előmozdításában van, a pártok részéről a legteljesebb méltánylásban részesül s így előre látható, hogy a költségvetési vita *semmi esetre sem fog elhúzódni*. Wekerle különben a politikusok teljes megnyugtására, mérvadó helyeken azt is kijelentette a napok során, hogy pénzügyi exozéja olyan átfogó informativ karakterű lesz, amely minden végleges felvilágosítást is meg fog adni.

Hosszu költségvetési vitára tehát nincsen kilátás. Ellenben szaporodást mutat a kormány javaslatainak száma, — amennyiben értesüléseink szerint, a *Rákóczi-törvény korrigálásával* a kormány nem várja be *Zichy Jenő* gróf indítványát hanem maga szándékozik a *Ház elé e tárgyban javaslattal lépni*. Illetékes helyen ugyanis úgy vélekednek, hogy Rákóczi szellemének kiengesztelése csak úgy lehet teljes, ha a jóvátétel eszméje magától a kormánnytól indul ki.

Ezt a nézetet pedig bizonyára az egész nemzet is osztja.

Méray leleplezése.

Budapest-ről táviratozzák: A *Méray-Horváth Károly* által közzétett adatokra nézve a *M. T.* című kormánypárti könyomatos illetékes helyen beszerzett információ alapján valótlannak mondja azt, hogy *Kossuth Ferenc*, *Apponyi Albert* gróf és *Andrássy Gyula* gróf tudtával és beleegyezésével belement volna abba, hogy *Vörös László* elnöklésével miniszterium alakíttassék, a melyben függetlenségi párti férfiak is részt vettek volna. E meséből *egy szó sem felel meg a valóságnak*, mert *Kossuth*, *Apponyi* és *Andrássy* egy percre sem voltak hajlandók ilyen megoldásban részt venni vagy hozzájárulni ahhoz, hogy párt-hiveik közül bárki is tárcát vállaljon.

SPORT.

+ **Tanulók vívása.** Az aradi főgimnázium és állami tanítóképző intézet növendékei számára a lieumban október hó 1-től kilenc hónapra terjedő vívótanfolyamot nyit *Nagy Sándor* főgimnáziumi és tanítóképző intézeti tornatanár. A vívótanfolyam kiterjed a vítör- és kardvívásra és pedig a kezdők vítörrel, a haladók karddal tanulnak. A vítör francis, a kardvívás a régi hírneves *Keresztessy-féle* magyar rendszerben taníttatik, felhasználva az oiasz iskolai látéknikáját is. A tanfolyamra a szülők e hét folyamán még előjegyezhetik gyermekeiket. A tanfolyamra eddig 20-an jelentkeztek.

HIREK.

Birák a kártyasztalnál.

Arad, október 9.

Jelenvoltak: ügyvédek, bankhivatalnokok, sportemberek, a játékbarlang tulajdonosa és három kuriai bíró. *Trente et quarante*-ot játszottak. Uri hidegvérrel tették le a pénzeket az asztalra, mikor a rendőrség meglepte őket, lefoglalta a bankot s feljegyezte a játékosok neveit. A lapok közölték a neveket, kivéve a három kuriai bírót, mert a rendőri sajtóiroda jelentése szerint ezeknek kilétét még nem lehetett megállapítani. Mindössze annyi tudható, hogy három obszkrus kuriai bíróska volt jelen. De hogy kik legyenek ezek a hármak, azt az uton-utszélen hemzsegő kuriai birák tömegében igen bajos megtudni még a rendőrségnek is.

Tiltott szerencsejátékot üzni a magyar törvények szerint bűn. Minden szerencsejáték erkölcstelen bizonyos mértékben, a tiltott azonban ezenfelül veszélyes is. Büntetendő cselekedet követtek el tehát a rajtacsipett ügyvédek, bankhivatalnokok, sportemberek, a játékbarlang tulajdonosa és a három kuriai bíró. Legsúlyosabb beszámítás alá épen a kuriai birák esnek, a bölcs és nagytekintélyű birák, akiknek megadatott a felbízhatatlan ítékezés joga s akik a legjobban tudják, mi szabad, mi nem. És mégis: épen a kuriai birák neveit hallgatja el a rendőrség.

Ime: a bűnnek is vannak arisztokratái. Ha ez a bűn nem is esik olyan súlyos beszámítás alá, mint a lopás: mégis csak bűn, melynek jelentőséget ad, hogy a legfőbb igazságosztó fórum tagjai követtek el. És ez a három kuriai bíró mégis eke-
rülte, amit a többiek nem kerülhettek el: a társadalom ítéletét.

A társadalom ítélete különben az ilyen kérdésekben igen enyhe. A gavallérmorál, amelynek szabályai főleg kártya, asszony és ló körül forognak, egyáltalán nem talál semmi megbecstelenítőt a szerencsejátékban, vagy a nőcsábításban mindaddig, amíg botrány nem kerekedik belőlük. A kuriai birák tehát nyugodtan kártyázhatnak, mert Magyarországon a gavallérmorál az uralkodó. Hogy pedig ez a három név mégis elhallgatódott, ez csak azt mutatja, hogy a rendőrségnek erős érzéke van a tekintélyek megbecsülésére. A bankhivatalnokot legfeljebb elcsapják a nagyban való szerencsejáték miatt, az ügyvéd legfeljebb elveszti kliensei bizalmát: a kuriai bírót azonban még nyugdíjazhatják is. Kiváló tapintat és érzék kell tehát hozzá, hogy a bankhivatalnok és a méltóságos urak közti különbség megállapíttassék, mert különben bajos volna kideríteni, hogy kivel szemben legyen elnéző az ember. És ha választani kell: egy kuriai bíró bizonyára emberebb, mint egy hivatalnok. Ez világos.

Magáról arról a tényről, hogy birák leülnek tiltott szerencsejátékot játszani: nem érdemes moralizálni.

Csak tegyük fel, hogy a bíró, aki ezrekbe játszik, el talál nyerni valamelyik partnerétől olyan pénzt, amely nem tisztességes uton szerzett pénz, hanem — mondjuk — sikkasztott. A sikkasztásra rájönnek s a bűnös a bíró elé kerül, az elé a bíró elé, aki nyugodt lelkiismerettel dugta zsebre a sikkasztott pénzt, csak azért, mert Fortuna istenasszony melléje szegődött. Talán tudta is, hogy sikkasztott pénzről van szó. És a bíró ítél. Elítél valakit, mert neki szerencséje volt. Ugyebár érdekes probléma. A morálját mindenki megalkothatja.

De azért a három kuriai bíró neve mégis titokban marad, mert hiszen vannak tekintetek, amelyeket méltányolni kell.

— **Uj főispánok.** A hivatalos lap egyik legközelebbi száma közli azt a királyi kéziratot, melylyel a király *Pogány Károly* krassószőrény-megyei főispánt állásától fölmentti, s helyébe *Fialka* eddigi allspánt nevezi ki főispánná. Az új főispánt már nemsokára be is iktatják állásába. Más forrásból jelentik, hogy a hivatalos lap rövid időn belül közli *Kelemen Bálának* Szeged város és Csongrád vármegye főispánjává történt kineveztetését. Ugyanekkor publikálják *Fabry Sándor* bécsújhelyi főispánnak Hódmezővásárhely és *Kubis Bálának* Borsodvármegye főispánjává való kineveztetését is. A hivatalos lap mai számában pedig már megjelentek a kéziratok, a melyek szerint a király *Szekely Györgyöt*, Brassó vármegye főispánját, ez állásától burgó szolgálatai elismerése mellett saját kérelmére fölmentette s *Mikes Zsigmond* gróf földbirtokost Brassó vármegye főispánjává kinevezte.

— **Kossuth a függetlenségi pártról.** *Kossuth Ferenc* a diszpolgári oklevelet hozó losonci küldöttségnek a függetlenségi politikáról a következőket mondotta:

— A függetlenségi párt politikája bizonyos részben megváltozott azóta, amióta e politikát irányítom. Én így vélelem helyesnek. Ha mindent nem is értünk el, ahogy óhajtottuk, egy nagy vívmányt elértünk és ez az, hogy bebizonyult, miszerint a *függetlenségi párt kormányképes*, anélkül, hogy kitűzött elveiről lemondott volna.

— **Molnár Viktor kitüntetése.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király *Molnár Viktor* közoktatásügyi államtitkárnak a másodosztályú vaskoronarendet adományozta.

— **Zrinyi Péter és Frangepán hamvai.** *Zágráb*-ból táviratozzák: *Rákóczi Ferenc* hamvainak hazaszállítása alkalmából a horvát egyesült pártok meg akarják kérni a magyar kormányt, hogy az 1671-ben Bécsújhelyen lefejezett *Zrinyi Péter* és *Frangepán Kristóf* hamvait, amelyek Bécsújhelyen vannak eltemetve, szállítsák Horvátországba. Ugy hallatszik, hogy erre vonatkozólag a tartománygyűlésen sürgős indítványt fognak benyújtani.

— **Apponyi és Kossuth ünneplése.** Budapest-ről táviratozzák: Az az ünneplés, amelyet az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt *Kossuth Ferenc* és *Apponyi Albert* gróf tiszteletére rendez, mind nagyobb mérvet ölt. Az ünneplésben nemcsak a függetlenségi párt, hanem s többi pártok is csaknem teljes számban vesznek részt, amit az alkotmány- és a néppárt már be is jelentett *Lesekay Gyulának*, aki ma a pártkörökben meghívta őket a hol-

nap este a Royal-szálló nagytermében tartandó lakomára.

— **Interpelláció az aradi gyásznapi miatt.** A képviselőház holnapi ülésén — szerda lévén — sor fog kerülni az interpellációkra is, amelyek között a legérdekesebb Nagy Györgynek, a fiatal székely-képviselőnek az aradi október 6-iki gyásznappal vonatkozó interpellációja. Nagy ebben kérdést intéz *Jekelfalussy* Lajos honvédelmi miniszterhez, hogy miért nem vezényeltek ki katonaságot az aradi vértanúk gyásznapságához, holott *Kassán* kivonult a katonaság a 48-as honvédek emlékére rendezett ünnepélyhez.

— **Megkerécselt vasuti tiszt.** Vasárnap délelőtt *szolnoki* pályaudvaron egy elegánsan öltözött nő az indóházban, az egyik hordárnak azt az utasítást adta hogy *Ch. L.* forgalmi hivatalnokot ez irodából hívja ki. Az illető ki is jött a peronra és a midőn a rá várakozó hölgyhöz lépett, ez nevére kérdezve *borbácsával néhányszor a tiszti arcába suhintott.* Az izgalmas jelenetnek az ügyeletes csendőr vetett véget. Az ügynek a büntető bíróság előtt lesz folytatása.

— **A Nemzeti kör megalakulása.** Budapest-ről táviratozzák: Hir szerint a *Nemzeti Kör* megalakulása küszöbön áll. A volt szabadelvű párt tagjai közül háromszázan léptek be a körbe, amelynek elnöke valószínűleg *Csáky* Albin gróf lesz.

— **Ház kutatás egy aradi ségnél.** Az aradi rendőrség ma házkutatást tartott *Andrényi* Károly vas-nygykereskedő raktárában. A házkutatásra az adott okot, hogy *Andrényi* ellen feljelentés érkezett, amelyben a feljelentő azzal vádolja meg a nagykereskedőt, hogy szabadalmazott ekevasakból utánzatot készített és a hamisítványokat mint eredeti gyártmányokat adta el. De a rendőrség által az utánzatok felkutatására folytatott házkutatás eredménytelen maradt, mert a cég raktárában semmiféle utánzatot nem találtak. Az alaptalan feljelentés valószínűleg boszu műve.

— **Felfedezett anarchista-összeesküvés Rómából** táviratozzák: A rendőrség kiterjedt anarchista-összeesküvést fedezett föl. Az anarchisták a királyi pár ellen Rómába való visszatérésük alkalmával *bombamerényletet akartak elkövetni.* Rómában, Livornóban és Genuában rendkívül sok letartóztatás történt.

— **Meglopott művész.** A budapesti Nemzeti Színházban tegnap az előadás alatt elemelték *Lenksy* Hedvig másfél méter hosszú aranyláncát. A lánc, amely apró szemekből áll, aransziv volt, amelynek hátsó része aranyláncszövekből való. Elején körülbelül tizenöt azsúr foglalatú, négyszögletes kis briliánsok, ezek körül pedig egy sor smaragdkövecske volt a briliánsokhoz hasonló nagyságban. A lánc értéke háromszáz korona. A rendőrség megindította a nyomozást a tolvaj kézrekerítésére.

— **Áttért milliomos.** Bégavári *Back* Bernát szegedi milliomos tegnap nejével, két kicsiny gyermekével a zsidó hitről áttért a katolikus vallásra. A keresztapai tisztelet *László* György polgármester tölthette be. A keresztelést *Platz* Bonifác ciszterci spát, szegedi főlgazgató végezte.

— **A nagy lakó merénylet.** Emlékeztetés még, hogy *Csikós* Nagy József szegedi biztosító társasági titkár ellen a múlt hónapban véres támadást intéztek Nagylakon. *Csikós* egyedül ballagott haza a sötét éjszakában s egy ittas alak, *Dankovics* András állás nélküli mészáros segéd ölmos végül páncéljával arcon vágta. *Csikós* hosszú ideig feküdt a földön, míg meg-

nem hallották kiáltóását és segítségére mentek. A tettest letartóztatták és ma is fogva tartják a szegedi kir. ügyészség fogházában. *Dankovics* beismeri, hogy ő ütötte le *Csikós* Nagy Józsefet, azt azonban tagadta és ma is tagadja, hogy rabolni akart volna.

— **Részeg voltam** — mondta a vizsgálóbíró előtt — és nem tudtam, hogy mit teszek.

A szegedi kir. ügyészség a vádlott vallomása alapján elkészítette ellene a vádiratot, amelyben *Dankovicsot* a btk. 301. §-ába ütköző *sulyos testi sértés* büntetével vádolja. A vádlottnak nem is állították ki idézőt a tárgyalásra, hanem a vádiratot közvetlen idézésre szóló nak állították ki és ezzel citálták be az e hó nap elején megtartandó tárgyalásra.

— **Leesett a tetőzetről.** Sulyos kimenetelű szerencsétlenség történt ma délelőtt az Arad-hegylaj motoros vasut radnai-uti telepén. *Nikora* Lajos üveges segéd az épület tetőzetén dolgozott. Munka közben a sikos tetőn megcsuszott és elvesztvén egyensúlyát *lezuhant* a földre, ahol mozdulatlanul terült el. A közelben dolgozó munkások értesítették a szerencsétlenségről a mentőket, akik csakhamar meg is jelentek és kórházba szállították a sulyosan sebesült embert, aki koponya- és borda-törést szenvedett. A kórházban *Nikora* eszméletéhez tért, mire a rendőrség részéről *Zubor* Andor fogalmazó kihallgatta a szerencsétlenség okáról. *Nikora* azt vallotta, hogy a baleset a saját vigyázatlansága következtében történt. *Nikora* állapota sulyos ugyan, de felgyógyulásához van remény.

— **Ha a betegek sztrájkolnak.** A budapesti Rókus-kórházban az 51. számú szoba betegei — amint már megirtuk — tegnap elhatározták, hogy ha az igazgatóság nem távolítja el ápolójukat, éhségsztrájkot kezdenek. Az elhatározásra az adott okot, hogy az ápoló rosszul bánt az egyik beteggel. A sztrájk nem tört ki, mert a kórház vezetősége tudomást szerzett a dologról s nyomban intézkedett, hogy a hibás ápolót eltávolítsák. A Rókus-kórház igazgatósága ebben az ügyben a következő kommunikét adta ki: Az egész dolog egy betegnek az ápolóval történt összeszólalkozásából eredt, aminek folytán a betegek betegtársuk pártjára állottak. Az ügyre vonatkozólag az igazgatóság nyomban megindította a vizsgálatot és az ápolót még a mai nap délelőttjén eltávolították.

— **Visszaélés egy lopott Index-szel.** A Budapesti megjelenő lapok s ezek nyomán több vidéki lap is megírta, hogy egy állítólagos *Urbanics* Kálmán makói születésű 22 éves joghallgató az egri ügyvédi kamara elnökségénél *Urbanics* Kálmán névre szóló index felmutatása mellett könyvtárak gyűjtésére igazolványt kért, és kapott; majd pedig *Kanisz* Gyula dr. egri ügyvédhez szedvén szegődvén, őt — *wert*heimzekekrényét felnyitván, meglopta. Erre vonatkozólag *Urbanics* Kálmán, csanád megye közlgazgatási gyakornoka levelet küldött hozzánk, amelyben ezeket mondja:

Alóllított az Index-et, mely tényleg *Urbanics* Kálmán makói születésű 22 éves joghallgató névre volt kiállítva, egy kérvényhez mellékelve még június hóban benyújtottam Csanád vármegye alispánjához, kiknek irattárából az nyomtalanul eltűnt. Szeptember hóban vizsgáznunk akartam, Indexem azonban nem találtam, annak megsemmisítését kértem s evégből Indexem elvesztését a Budapesti Közlöny folyó évi szeptember hó 13, 14 és 15 napjain megjelent 211, 212 és 213 számaiban hirdtettem. Megemlítem, hogy folyó évi szeptember hó 26-ika óta állandóan Csanád vármegye alispánjánál tartózkodom, továbbá, hogy a büntető elkövetése napján, folyó hó 2-án Csanád vármegye törvényhatósági bizottsága előtt közlgazgatási gyakornoki esküt tettem le s azóta folyton hivatalomban vagyok. Késztelen tehát, hogy a család

és lopás az én elveszett Indexemmel követeltet el, s így nevémmel *sulyos visszaélés* történt, s Indexemet a tett elkövetője Csanád vármegye irattárából eddig fel nem derített módon lophatta, illetve tüntethette el.

— **Akinél nem akarnak tanulni.** Még élénk emlékezetében van mindenkinek az az öngyilkosság, amelyet egy vizsgáló jogász tanárának szeme láttára követett el Kolozsvárott. Az öngyilkosság oka az volt, hogy *Navratil* Ákos dr. tanár már kétszer megbuktatta a flatalembert. *Navratil* ellen akkora volt a fölháborodás, hogy többé nem foglalhatta el katedráját. Most az új tanévben megkérdezte a tanári kart, vajon nem ütközik-e akadályokba az ő tanítása. A kar nem határozott, hanem fölterjesztette a kérését a közoktatásügyi miniszterhez. *Apponyi* még eddig nem válaszolt. S miután a diákok hallani sem akarnak *Navratil*-ról, ideiglenesen *Somló* Bódogot kérték meg a helyettesítésével. Itt jegyezzük meg, hogy eleinte *Somló* Bódog ellen is tüntettek, mert szabad-gondolkozónak tartják. A hallgatók tulnyomó része azonban elnémitotta a hepeláskodó klerikálisokat.

— **Uj mérnök.** *Kutányi* Sándor, *Kutányi* Ferenc helybeli kereskedő fia, ki egyetemi tanulmányait a karlsruhei technikán végezte, ott a gépészmérnöki vizsgát sikeresen tette le, s a gépészmérnöki oklevelet megszerezte.

— **Szerencsétlenség a kurticai úton.** *Csurár* Vazul 69 éves fibisi illetőségű napszámos ma délelőtt át akart menni a kurticai ut mellett elvezető pályatesten. Ott éppen tolatás volt és *Csurár* a saját vigyázatlansága következtében egy kocsi kereké alá került. Könnyebb séüléseivel a köz-kórházba szállították.

— **Az aradi waggonyár közgyűlése.** A *Weitzer* János gép-, waggonyár és vasöntő részvénytársaság október hó 28-án délelőtt tartja XIV. évi rendes közgyűlést az arad-csanádi vasutak üléstermében.

— **Szerencsétlen család.** Különös tragédiákat játszik el az élet, amikor ha szilapadon látnánk, nem is tartanánk lehetőknek és valószínűknek. A szerencsétlen eset, amiről most szó van, ismét azt bizonyítja, hogy a rossz nem jár magában. Az egyik előidézi a másikat. Egy kaposvári családban fordult elő a kettős szerencsétlenség. A kaposvári *Fluwe* kávéházban volt huzamos ideig főpincér *Weisz* Sándor, akit mindenki szeretett rokonszenves egyélségéért. Nemrégén *Weisz* Sándor nagy dologra határozta el magát: önálló lett és bérbe vette a Petőfi-utca 17. száma alatt levő vendéglőt. De a sors nem valami nagyon kedvezhetett neki, mert hír szerint, folyton anyagi gondokkal kellett neki küzdenie. A gondok végre annyira megzavarták agyát, hogy elméjében esett kár. Ezt úgy vették észre, hogy *Weisz* Sándor eltűnt hazáról. — Keresték mindenfelé, de nem találták. Hiába várták haza, még ebédre sem érkezett meg. Mikor délután nagysokára az ismerősök rákadtak, *Weisz* Sándor ekkor is céltalanul bolyongott az utcákon. Mindenkire mosolygott és nevetett. Ismeretlen embereket megállítva, elkezdett nekik beszélni a terveiről, hogy milyen nagyszerű és fényes vendéglőt fog ő berendezni Budapesten a Kerepesi úton. Az emberek bámulva tekintettek rá és zavaros szemekből vették észre, hogy meghibbant elméjű emberrel van dolguk. Az ismerősök hazavezették. Mikor a család megtudta a rettenetes szerencsétlenséget, mindenki görcsös zokogásra fakadt és jajveszékelnéi kezdtek. A férj idegenkedve nézett rájuk, mert nem értette meg, hogy őt siratják. Újra a tervével hozakodott elő és azzal vigasztalta hozzátartozóit. Viruló leánya *Janka*, aki nagyon szeretle atyját és az is őt, nagyon szívére vette a dolgot. Egy érzetlen pillanatban, mikor egyedül volt a szobájában, ekeseredésében gyufafütyöl, mások szerint maró-utgot ivott és megmérgezte

magát. Mikor a méreg belső szerveit égetni kezdte, iszonyuan jajveszékelt, mire sz anyja rémülten rohant hozzá. Látna a másikszerencsétlenséget, lerogyott a csapások súlya alatt és kétségbeesésében eszméletét veszítette. A házbellek orvosért rohantak, aki az öngyilkos leányt rögtön gyógykezelés alá vette. Aztán életveszélyes sérüléseivel beszállították a somogy megyei kórházba, ahol gondos ápolásban részesül.

— **Anekdota egy aradi színésznőről.** A napokban bucsuzott el a Népszínház színpadjától *Siposné Doboz Lina*, a kitűnő komikáné, aki éveken át egyike volt a magyar színművészet legderekabb, legtehetségesebb alakjainak. A következő apróságot mondják el róla. Evokkal ezelőtt *Aradon* játszott s már akkor a publikum kedvence volt. Egy reggel, amikor még nyugodtan aludt ágyában, nagy izgatottan rohan be hozzá szobalánya.

— Kisasszony, — ébresztgeti, — kisasszony: csendőrök keresik.

A megrémült művésznő gyorsan magára kapta ruháját s bebecsátotta a két csendőrt.

— Mit akarnak?

— Ön Doboz Lina?

— Az vagyok.

— A fiát keressük, azt a katonaszökevényt.

— Az én fiamat! . . . De kérem, micsoda szemtelenség ez? En még leány vagyok, nekem nincs fiam!

A két csendőr zavartan összenéz; azt hitték, hogy tévedés van a dologban. Majd elővették az iratokat s beletekintettek. De nem volt tévedés.

— Hát bizony, — szól az egyik, — mégis így van. Akármint tetszik mondani, magának van egy fia. Tessék eladni.

— Ez mégis csak hallatlan! — kiáltott haragosan a művésznő, — így megbántani a jó hírnevet. Kijelentem maguknak, hogy nekem nincs és soha nem is volt fiam! Takarodjanak.

Az egyik csendőr megmutatta az okiratot.

— Tessék megnézni, — szól, — ide van írva. Doboz Lina huszonegy év előtt Kolozsvárt egy fiúnak Jancsinnak adott életet. Ezt a Doboz Lincsit keressük.

Siposné meghökken. Egy kicsit gondolkodott, aztán mintha valami eszébe jutott volna, hirtelen így szól:

— Várjanak csak! Jancs . . . Jancs . . . Igazuk van! Egészen megfellebbeztem róla.

— **Uj gazdasági tudósítók Csanádmegyében.** A földművelésügyi miniszter Csanádmegyében *Purgly Emil* földbirtokos tompai, *Vertán Béla* gazdálkodó battonya-pusztai, *Dömjén Lajos* gőzmalomtulajdonos tornyai és *Kiss Vilmos* községi jegyző, kevermési lakosokat a battonyai járásra nézve; *Montag Henrik* földbirtokos, kasszaper-pusztai és *Vásárhelyi László* földbirtokos, mezőkovácsházai lakosokat a kovácsházai járásra nézve, *Kisvitz János* uradalmi intéző nagykopáncsi és *Lukács Gyula* gazdálkodó, apátfalvi lakosokat a központi járásra nézve, *Kriván Sándor* földbirtokos csanádpalotai lakost a nagylaki járásra nézve, végül *K. Molnár Jenő* gazdasági szaktanító, *Prácmovszky Agost* tisztartó és ifj. *Brewer Gusztáv* mérnök és földbirtokos makói lakosokat Makó város területére nézve a gazdasági tudósító tiszttel bizta meg.

— **A tenorista kalandja.** *Prévost Henrik*, a kiváló tenorista, aki most hagyta oda a magyar Operaházat, mindig nagyon vidám férfiú volt. A színpadon osupa hősi alakokat ábrázolt, de az életben olyan pajkos csínyeket követett el, mint akár valami utogyerek. Egyszer például Lohengrint játszotta és az első felvonás után az az ötlete támadt, hogy lemegy az utcára. Az ismeretes ezüst páncél volt rajta, hattyuszárnyas sisakkal, hófehér palásttal, szőke szakállal, őles karddal. Szóval meglehetősen feltűnő alak volt az Andrassy út rendes járóelői között. Nosza körülvették és ő meglegedetten bandukolt tovább az egyre növekvő sokaság élén. De aztán hirtelen újabb ötlete támadt. Gyümölcsös kofa állott az utcasarkon és szájtátva bámult a hó-

fehér levagra, mint valami mesebeli tüneményre. Ekkor a nemes Lohengrin lovag kapta magát és belémarkolt a kofa almás kosarába és néhány almát a zsebébe nyomva nekiliramodott teljes erejéből. A jámbor kofa sohasem látott még almatolvaj Lohengrint, tehát elküldte magát.

— Fogják meg! Fogják meg!

Nosza megkezdődött a hajsz, amilyen nem igen volt még Pesten, de talán más városban sem, amlóta a lovagkornak vége. Elöl nyargalt Lohengrin, utána a kofa, utána pedig a sok száz főnyi közönség. Így értek az Operához. Prévost itt gyorsan odaadta a kofának az almákat egy ezüst forintossal együtt és besurrant a színpadra. Éppen ideje is volt már. A második felvonás megkezdődött már és neki sietni kellett, hogy megesküdjék a szép Brabanti Elizával . . .

— **Körözött váltóhamisító.** A *Temesvári Polgári Takarékpénztárnál* pénteken délelőtt megjelent egy elég jól öltözött asszony és egy 290 koronás váltót akart ott leszámítolni, amely a *Hertl Jenő* zsrójával volt ellátva. Az asszony egy kicsit izgatottan viselkedett, ami feltűnt a takarékpénztár tisztviselőnek és utasították a váltó benyújtóját, hogy jöjjön el valamivel később, akkor majd leszámítolják neki a pénzt. Amikor az asszony elment, telefonáltak Hertl Jenőhöz, a zsránshoz, de azt a választ nyerték, hogy Hertl családjával együtt Budapesten van. Tegnap Hertl megérkezett Budapestről és elment a takarékpénztárba, ahol megmutatták neki a szóban forgó váltót. Hertl kijelentette, hogy a váltó benyújtóját egyáltalában nem ismeri. Várták, várták a takarékpénztárban az asszonyt, aki a váltót benyújtotta, de hiába. A derék nő csak nem akart jelentkezni. Erre fellejeltették az esetet az ügyészségen, amely, mint értesülünk, már el is rendelte a körözést.

— **Az öreg honvédek — október 6 án.** A következő köszönetnyilvánítást vettük: Az *Aradon* folyó hó 6-án tartott gyászünnepe, *Weiss Márkus, Bing Ede, Bing és Löbl* urak pállinkát, *Frank Ferenc, Kottila János, Kristyó János* és *May János* kenyerét voltak szívesek az agghonvédek megvendégelésére adományozni, — nemkülönben a *Magyarvárosi agghonvédek segélyező asztaltársaság*, ugyane célból volt szíves 22 agg- és szegény 1848/49-es honvédt egy estebéddel megvendégeini és egy-egynek 8-8 koronát kiosztani. Az aradi 1848/49-es honvédegyület nem mulaszthatja el, e nemes szívű adományokért ezúton is a leghálásabb köszönetét nyilvánítani. *Simay István* együleti elnök, *May Soma* jegyző.

— **Veszek tört aranyat, ezüstöt, gyémántot, brilliántokat, gyöngyöket, a legmagasabb árakért, avagy új tárgyakra átcserelek.** Nagy ékszer, ezüst, drágakő és finom genfi zsebóra raktár. Nagy választék elsőrendű nehéz tüzezőüstölt China ezüst ajándéktárgyak és evőeszközökben. egyedüli elárúsítása a világ legjobb ezüsttisztító szerének. Tisztelettel: *Weinberger Ferenc* Aradon, Fischer Eliz. palota. Telefon 439. 2479

— **Szappanok, fogkefék és pipere szerek** legutányosabban *Vojtek és Weisznál.* 112

NAPIREND.

Október 10. Szerda. Róm. kath. naptár: Borg. Ferenc. — Protestáns naptár: Gedeon. — Izraelita naptár: Hos. r. — Görög-keleti naptár (szeptember 27.): Kallistratus. — A nap két 6 óra 11 perckor, nyugszik 5 óra 22 perckor. Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint, a mai napra a következő időjárás várható: Hűvösebb, elvélve csapadék.

A Fehér Kereszt-egyesület ingyenes orvosi rendelő-intézte (Magyar-utca 6.) Rendelő orvosok: Dr. Leitner Ernő délután 3-4. Dr. Fodor Udón délelőtt 8-9. Dr. Rosenbaum Pál délelőtt 8-9. Dr. Hermann J. Károly kedden és pénteken délelőtt 12-1 órakor.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Mezőfi kontra Achim. A békéscsabaiak volt követő, a mandátumától megfosztott parasztképviselő, *Achim L. András*, legközelebb vádlottként fog a budapesti büntető járásbíró előtt állani. Vádat ellene a parlament másik

szociálista képviselője, *Mezőfi Vilmos* emelt *vágalmas* címén. A panaszában előadta Mezőfi, hogy Achim — még képviselő korában — ez évi június 2-án a Ház folyosóján azt állította felőle, hogy ő a bíróság előtt *hamis esküt tett* egy ügyben. Ugyanezt állítólag más helyeken is mindenütt terjesztette róla. A képviselőház folyosóján történt megszólásra vonatkozólag mint tanukat Mezőfi beldézni kérte dr. *Nyáry Béla* néppárti képviselőt, továbbá *Huszár Károly* hírlapíró és *Kardhordó Árpád*ot. Az ügyet bizonyos ideig késleltette, hogy a bepanaszolt Achim képviselő volt s ezért a mentelmi jogának felüggesztése iránt kellett intézkedni. Minthogy azonban most már nem kell várni, *Babó Lajos* bíró ez ügyben kitűzte a tárgyalást a hó 15-ik napjára, vagyis jövő hétfőre.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Uj-aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Arad, október 9.

Az időjárás ismét ősziesre fordult s valószínű, hogy ezután mindinkább hűvösebb lesz. A jelenlegi nedves idő pedig elég kellemetlen azon gazdákra, akik még hátra vannak a nyári munkával, s az őszi teendőket is késlelteti.

A gabonaüzlet nem akar megszilárdulni, s egyelőre ok sincs erre.

A mai piacon eladásra került:

1800—2000 mm. buza 6 60—6 60.

100—150 mm. zab 5 80—6 00.

50—100 mm. árpa 5 20—5 30.

50—100 mm. rozs 5 10—5 20.

150—200 mm. tengeri 4.—

Árak koronaértékben, 50 kilónként értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, október 9.

Kínálat és vételkedv mérsékelt. Elkelt 30,000 méter-mázsa változatlan áron.

Az árak 50 kilónként számítva:

Déli tőzsde.

Buza októberre . . . . . 7.17—7.18

Aprillai buza 1907-re . . . . . 7.45—7.46

Rosz októberre . . . . . 6.37—6.38

Zab októberre . . . . . 6.37—6.38

Uj tengeri 1907-re . . . . . 5.07—5.08

Zsriai tőzsde:

Buza októberre . . . . . 7.17—7.18

Aprillai buza 1907-re . . . . . 7.46—7.47

Rosz októberre . . . . . 6.37—6.38

Zab októberre . . . . . 6.37—6.38

Uj tengeri 1907-re . . . . . 5.09—5.10

— **Bécsi vágómarhavásár.** Bécs, október 8.

A mai vásárra került 3821 magyar, 76 galíciai, 1089 német, összesen 4986 drb.

Jegyezték:

Magyar elsőrendű 86—96 K., kivételesen 98—103 K., másodrendű 78—84 K., harmadrendű 66—72 K., elsőrendű galíciai 90—100 K., más odrendű — K., német hizott 96—104 K., más odrendű 82—94 K., harmadrendű 76—81 K., leölt 50—70 K., siány hizott — K., bika 58—80 K., kivételesen 84— K., tehén 56—72 K., bivaly 46—66 K. Száz kilónként, élősúlyban, fogyasztási adó nélkül.

CSARNOK.

Elek István.

Irta: Zöldi Márton.

A csongrádmegyeli öreg urak makacsul állítják, hogy Elek István volt a leghíresebb alföldi betyár. Száznál több nótá keringett róla a nép ajkán. Aki utána jötték, mind vékonydögájú korcok voltak. Még a Bogárgyerekek is. Rózsa Sándor szót sem érdemel mellette. Ez a hírhedt nevű baramia alpjában sunyi alátomos karakter volt, ki néha ok nélkül kegyetlenkedett. Elek István ellenben büszke, lovagias jellem volt. Olyan betyár, amilyennek a kényes igényű népballada kívánja a maga hőst.

Embervér nem szennyezte kezét. Meg is mondta kerekén:

— Csak azt a bunyiko tudnám megölni, aki pénzért emberéletet emézt.

Es mégis ezer pengő volt kifizve a f-jére. Ezt az akkortájt — a múlt század harmincas éveiben — rendkívül nagy összeget a várme gye urai azért tüzték ki a híres betyár fejére, mert Elek István túntetőleg az ural rendet ra boita. Erre nézve is tett nyilatkozatot, mely ilyenképp hangzott:

— Holmi pity-pity kupaéppel nem valószódóm. Azok különben is keservesen szerzik a garasikat. A tekintetes és nagyságos urak készen kapják a termés árát. Dzszmát se fizetnek u'ána. Könnyebb szarral válhatnak meg a pénzmagtól.

Hogy a betyárnak ez a nyilatkozata kész közjogi sérelem, azt felesleges magyaráznom. Sőt mintha az agrár-szociálmusnak rejtett eleme is föltalálható lenne benne kellő jókarrattal.

Száll Farkas kuriai bírótól hallottam a híres betyár:ól a két alábbi esetet. Minthogy nélkülük a magyar betyár romantika története csak akkor lenne, elmondom ugy, ahogy hallottam a bíres büntetőjogásztól:

A múlt század harmincas éveiben az öreg Madarassy, a tizenhárompróbás alföldi nábob könnyű szekérral ellátott pusztájáról a debreceni őszi vásárra. Melléte volt, az ülésnek odátámasztva, az obilga-duplapuska, a pénze, tizenkétezer pengő forintot, az ülés párnája alatt egy rejtékfiókban.

Alig hajadt a könnyű szekér néhány mért földet a poros országúton, lovas betyárok vetők körül. Hatan voltak. Védelemről, ellenállásról szó sem lehetett. A kocsi megállott, s a lovasbetyárok feje, Elek István illedelmesen megbillentette pörge kalapját.

— Minden jót kívárok, Madarassy tekintetes uram!

— Adjon isten — hangzott Madarassy válasza.

Az üdvözlések kicserélése után Elek István neki látott az üzleti intézkedéseknek:

— Tekintetes uram — mondotta, ne sajnálja azt a duplapuskát kicélt férbillententi. Nem szeretném, ha emberben vagy állatban kár esnék. Ugy. Köszönöm, tekintetes uram.

Aztán odaszólt az egyik betyárnak:

— Ferkó, emeld csak le a szekérről a bátu'só ülést. Megérdemli a bélése. Tizenkétezer pengő forint van benne.

Néhány perc múlva előkerült a pénz a rejtékfiókból. Elek István olvasatlanul vágta zsebre.

— Tudom, nincs hijsa. Jo gazda a tekintetes ur. Tud vigyázni a pénzre.

Aztán ismét ráparancsolt a szolgálattelvő betyárra:

— Emeld vissza az ülést, Ferkó. Igazítsd el rendesen. Hiba ne legyen. Nem szeretném, ha a tekintetes urnak panasza lenne ránk.

Mig a betyár az ülés visszahelyezésével vesződött, az öreg Madarassy valamit motyogott a foga között:

— Erye meg a feno az egész mindenséget. Uja a becsület...

Elek István hallotta a motyogást. Édeklődve kérdezte:

— Kinek a böcsülete, tekintetes uram?

— Az anyém: Madarassy Istváné.

Eddig a betyár lóháton volt. Hirtelen lemerott a lóról s odalépett az öreg Madarassyhoz.

— Mit mint a böcsülete tekintetes uram? Tyűh az ádjóját, a nagy sor. Aztán mi eránvában, ha nem sérténem meg a kérdéssel. Hiszen, megkövetem alászn, áruszak is leszünk.

Madarassy uram egy darabig vonogatta a vállát, mint akijhezontalan munka előtt áll. Aztán mégis csak válaszolt:

— Ha tudni akrod, megmondhatom. A szentgyörgyi tavaszi vásár alkalmával Debrecenben tizenkétezer pengő forintot kértem kölcsön a görög Lizártól. Szavamat adtam, hogy a klsasszony napi vásárra meghozom. Irást is csinálunk róla. Itt van nálam a zsebbebe. (A régi magyar hitelműveleteknél az történt, hogy az adólevelet az adós hordta magánál, nem a hitelező. De jó lenne azt a régi kintuzst föleveníteni.) Meg is vittem volna neki, ha utamba nem kerűtök. Csapjon belé a menkő!

A híres betyár a torzát köszörilte:

— Jó, jó, tekintetes uram, — mondotta — nem kell azért mindjárt káromkodni. Meg érttem én szép szóból is az idebándójét. Ugy, hat mostanra ígerte a görögnek?

— Mostanra.

— No hát akkor vigye is el neki Isten hírével. Már csak nem hagyom a böcsületet sárba akadni. Ne járjon annak a görögnek a szája, hogy így meg úgy...

Intett a betyárnak:

— Ferkó, tedd csak vissza azt a kls aprópénzt oda, ahonnan előkerült. Egy-kettől Ne vagj pofákat, mert a nyakad közé csörditek.

Mikor az ülést megigazították, Elek István ujfént megszólalt:

— Így, tekintetes uram, csak hajtasson nyugodtan. A határig elkísérjük, ne hogy valami kapcsabetyár kárt tegyen a tekintetes ur böcsületében.

Mikor a határon elváltak, az öreg Madarassy hűhátkodásra fogta a dolgot.

— Hőtig megemlegetem, Pista öcsém...

— Nem oda Buda, — mondotta a betyár.

— Pusztá szóval nem lehet a szememet ki szurni. Adjon a tekintetes ur egy pipa dohányt. Tudom jó verpeléltit szil.

Elek István megitönte makrapipáját, rágyujtott, illedelmesen köszönt és elnyargalt bandájával.

(Vége következik.)

IDEGENEK ARADON.

Oktober 9

Fehér Kereszt szálloda. Rosenfeld M. Budapest. — Freund Ignác utazó Bécs. — Füredi Antal kárbeccső Budapest. — Fleisch Armin utazó Budapest. — Roth Adolf utazó Debrecen. — Schvihalek Lajos utazó Budapest. — Mile Vimos utazó Bécs. — Berthold A. utazó Prossnitz. — Leitner József utazó Bécs. — Hegedűs Lajos utazó Budapest. — Siefán Miksa Perjámos. — Löwinger Simon bor nagykereskedő Vágújhely. — Mitzger N gyáros Stuttgart. — Fleischmann N terménykereskedő. — Kunke Herman utazó Bécs. — Nador Henrik utazó Nagyvárad. — Szunyogh Zoltán h önkéntes Kismarja. — Bálat Károly báró h önkéntes. — Ilj. Bakos Matyas h önkéntes Békéscsaba. — Vermes Nándor gróf h önkéntes. — Bethlen Gábor gróf h önkéntes Kolozsvár. — Moor Menyhért urad, istéző Eger. — Freund Ignác utazó Bécs. — Mileh Lipót utazó Trieszt. — Beretvás Fülöp kereskedő Budapest. — Örcy János kir. iparfelügyelő Budapest. — Efer N. utazó Bécs. — Röeder N. bányaigazgató Bécs. — Rutschin Károly és neje Dresden. — Darill Henrik főkönyvelő Budapest. — Honig József utazó Budapest. — Klein Henrik szabó Budapest. — Mitzger Jenő tisztviselő Erlau. — Erber Gyula tisztviselő Budapest. — Freund Márton utazó Budapest. — Singer József utazó Budapest. — Lederer Jenő utazó Budapest. — Farkas Iván bánya felügyelő Abu. — Hevesi Zsigmond vállalkozó Szeged. — Nádasdy Emér birtokos Karcag.

Központi szálloda Bertensohn Benel tanácsos. Odessa. — Brachfeld Vilmos kereskedő Kecskemét. — Hermann E. kereskedő Bécs. — Weintraub Henrik magánzó Dés. — Czakanyi Károly magánzó Budapest. — Fein Mór hivatalnok Bécs. — Frank Károly főmérnök Budapest. — Fodor Kálmán utazó Bécs. — Weinberger Artur gyáros Bécs. — Zivillinger Miksa gyáros Bécs. — Stauber Izidor nyug. honvédezedes Szeged. — Telkes Ernő igazgató Budapest. — Nuszbaum Mór magánzó neje Honcsor. — Hraby Gyula építész és neje Bukarest. — Radu Demeter gör. kel püspök Nagyvárad. — Jenovay Zoltán birtokos Szerbittebe. — Lienberg Sándor birtokos Pankota. — Serban Xavér birtokos Csucos. — Eöry Ferenc tisztviselő Budapest. — Eisler Károly hivatalnok Budapest. — Kaszab Manó magánzó neje Budapest. — Bondy Ernő sörgyáros Lippa. — Weinberger Mariska kereskedő Bécs. — Förstel Ottó mérnök Berlin. — Keppes Lajos dr. ügyvéd Budapest. — Nagy Izó főmérnök Budapest. — Rohács Lajos kereskedő Bécs. — Klein József kereskedő Bécs. — Friedmann Gyula birtokos Nagylak. — Hadl Rikárd kereskedő Budapest. — Schosztal Fülöp kereskedő Brunn. — Török Henrik dr. orvos Budapest. — Tenner Béla magánzó Budapest. — Ilj. Sparrow Pál tanár Debrecen. — Altor Berthold kereskedő Bécs. — Fuchs Adolf kereskedő Bécs. — Riedl Károly kárbeccső Budapest. — Kohn Mór dr. ügyvéd Budapest. — Hoänder Samu birtokos Csermő. — Mannheim Ziga dr. orvos Medgyesegyháza. — Rachel Aurél dr. orvos Gyula. — Degenfeld Miksa gróf h önk. Budapest. — Blomberg Gyula báró h önk. Budapest. — Manóte Demeter tanító Gárdonfalva. — Wesselényi I. gróf h önk. Budapest. — Reisz Ignác utazó Budapest. — Amigó Imre magánzó Budapest. — Steiner Vimos utazó Budapest. — Gerő Soma utazó Budapest. — Halle Samu utazó Temesvár. — Feldmann Péter utazó Budapest. — Horváth Ferenc magánzó Budapest.

Vas szálloda. Wolitzer Ignác utazó Budapest. — Jakob Miksa utazó Bécs. — Wieder E. Zsigmond utazó Budapest. — Tóth József kir. mérnök Budapest. — Jäckel Gusztáv utazó Bécs. — Szabó Zsigmond utazó Budapest. — Fejyó Vilmos lap szerkesztő Budapest. — Malonyai István utazó. — Klein Ignác utazó Budapest. — Strauss Zsigmond utazó Budapest. — Weisz L. Mór utazó Bécs. — Neuberger Miksa utazó Bécs. — Kiss Andor kereskedő Nagyvárad. — Kron Aron kereskedő Nagyvárad. — Fried Vilmos utazó Bécs. — Kornyal Pet-rasko Illés dr. Nadrág.

Pannonia szálloda. Lévai kereskedő és leánya Temesvár. — Krausz Béla kereskedő Borossabes. — Rédi Manó dr. orvos Szépfalu. — Zakár Károly utazó Budapest. — Kohn Albert utazó Budapest. — Hermann Mór utazó Budapest. — Beer Géza föld-birtokos Beál. — Biró János leltész Jarkos. — Brasch Ede kereskedő Buzlász. — Hauszler I. fatereskedő Nagylak. — Illés Albert kereskedő Menyháza. — Havas Ödön vendéglős Gurahonc. — Polacsek Mór faszerező Budapest. — Koburescu Mihály gépészmérnök Kolozsvár. — Harepey Gergely esperes Kolozsvár. — Putity Traján dr. esperes Temesvár.

Nemzeti Színház.

A) bérlet. A) bérlet.

Szerdán, 1906. évi október hó 10 én.

A tévedt nő.

Opera 4 felvonásból. Hely: verdi.

SEMPÉLYEN:

Vilcska	Schubert J.	Germont	Hunyadi J.
Flóra	Zsigmond A.	Gaston	Faludi K.
Anina	Zalai Margit.	Báró	Medicska J.
Anna	Ferrari A.	Dr. Abigny	Bánáthi Ede.

Koncerte este 7 óra feljárkor.

Figyelem!

A n. é. közönségnek b. tudomására hozom, hogy a

Figyelem!

Pucher András

temesvári cserépkályhagyáros gyártmányából itt

Aradon, Deák Ferencz-utca 2. sz. a.

a Vass szálloda mellett

raktárt nyitottam,

a hol hazai gyártmányu elsőrendű minőségű fa, szén és zokes fűtésre alkalmas

Pucher-féle gyorsmelegítő cserépkályhák valamint takaréktűzhelyek, fűrdőkádak, falburkolati lapok megtekinthetők és az esetleges rendelések tisztításokra, javításokra és egyéb megtehető.

A n. é. közönség b. pártfogását kéri

2492

Prodánovits Döme.

Magyarnak Pécs — Németnek Bécs.

Ne küldjük pénzüket külföldre.

Kockázat kizárva!

Nem tetsző tárgyak kicseréltetnek vagy a pénz visszaadatik.

1372. szám.

Legszébb, legdivatosabb japán gyűrű, valódi szerencse krisopras kővel **24 kor.**

Szerencse opálgűrű, gyöngyűrű kivitelben, 14 kar. tiszta aranyból.

Duplafedelű finom 14 kar. női aranyóra, gyöngyűrű kivitelben, igen finom szerkezettel **32 kor.** Erősebb minőségben **40 korona.**

Hazánk első és legnagyobb ékszer-, óra-, látszer- és iparműveszeti tárgyak telepe

SCHÖNWALD IMRE

magyar órásmeister, ékszergyáros és látszerész PÉCS.

1537 szám.

Gazdagon kirakott brilliánt gyűrű, a közepén smaragd vagy rubin **300 korona.**

696/1404. szám.

Legkedvesebb emlékgyűrű, valódi arany, 3 opálkőves lógóval **12 korona.**

1534. szám.

Művészi kivitelű brilliánt rubin vagy safr gyűrű **280 korona.**

1532. szám.

Gyöngyűrű művi és legszép ragyogású brilliánt gyűrű 4 nagyobb és 9 kisebb kővel **250 korona.**

Poloska elpusztítására a legjobb és leghatásosabb szer a

PHENOLSAV.

A butorokat nem támadja meg. Ara egy üvegnek 70 fillér.

Tyúkszem ellen

legkiválóbb szer a Hajós-féle

ANAGALLIN.

Hatása oly frappáns, hogy mindenkit bámulatba ejt.

Egy üvegnek az ára 70 fillér.

Minden fogfájást azonnal megszüntet a Hajós-féle fogcsep. Ara 40 fillér.

Kapható az egyedüli készítőnél: 3861

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában

Arad, Andrásy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Gummi American „Never“ a legjobb és legkelleneesebb óvszer.

Egyedüli raktár: Hajós Árpád gyógyszertárában, Arad, Andrásy-tér 22. sz.

6 darab egy eredeti fémdobozban **2 kor.**

MEGHIVÁS

a Weitzer János gép-, waggongyár és vasöntőde részvénytársaság Aradon

XIV. RENDES KÖZGYÜLÉSÉRE,

mely Aradon, az aradi és csanádi egyesült vasutak üléstermében

1906. évi október hó 28-án, délelőtt 10 órakor fog megtartatni.

Napirend:

1. Az igazgatóság jelentése a lefolyt üzleti év eredményéről. (Alapsz. 21. §)
  2. A zárszámadások és mérleg előterjesztése. (Alapsz. 21. §)
  3. A felügyelő-bizottság jelentése. (Alapsz. 21. §)
  4. A mérleg megállapítása, a tiszta nyereség felosztása, valamint az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére adandó felmentvény feletti határozathozatal. (Alapsz. 21. §)
  5. A felügyelő-bizottság jutalomdíjának megállapítása. (Alapsz. 31. §)
  6. A felügyelő bizottság 3 rendes és 1 póttagjának választása. (Alapsz. 29. §)
  7. Esetleges indítványok az alapszabályok 21. §-a értelmében.
- legyet. Az alapszabályok 14. §-a értelmében a részvények legalább nyolcz nappal a közgyűlés előtt, a következő letéti helyeken letéteményezendők:
- Aradon: Az Arad-csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaságnál, vagy
 Budapesten: Igazgatóságunk pénztáránál (V., Sas-utca 25.), vagy
 Bécsben: Schoeller és társa bankházánál.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Weitzer János

gép-, waggongyár és vasöntőde részvénytársaság Aradon.

Mérleg-számla 1906. évi június hó 30-án.

Vagyon

Teher

Aradi gyár:		Korona	fillér	Korona	fillér	Aradi gyár:		Korona	fillér	Korona	fillér
Pénztár készlet				7582	92	Részvénytőke				2555750	—
Követelések pénzügyintézeteknél				282751	12	Tartalékalap	220231	80			
Váltók				373560	95	Gépek értékcsökkenési tartalékalapja ...	204460	—			
Értékpapírok: a sopron-grazi gyár részvényei				800000	—	Veszteség tartalékalap a borosjenői gyár számára	105411	32	530103	12	
Óvadék letétek				295007	06	Gyári ingatlanok leirási számlája	476098	—			
Financzírozott követelések				1010000	—	Gyári telepítvények " "	173001	—			
Különféle adósok				5155514	62	Gépek " "	421820	—			
Átmeneti tételek: előre fizetett kamatok, tüzbiztosítás és munkás baleset biztosítás				58741	86	Gyári berendezések, szerszámok és modellek leirási számlája	354908	—	1425822	—	
Gyári ingatlanok	1287535	65				Kétes követelések tartaléka			3423	98	
Gyári telepítvények	629966	62				Tisztviselői segélyalap			75943	67	
Gépek	944265	60				Munkás segélyalap			29931	35	
(Gyári berendezések, szerszámok és modellek	885820	94	3747588	81		Óvadéki elfogadványok	120000	—			
						Elfogadványok forgalomban	2341663	57	2461663	57	
Árukészlet:						Fedezeti intézvények financzírozott követelésekre			1010000	—	
Teljesen és részben elkészült waggonok és motorkocsik	1208925	26				Intézvények			2284000	—	
Teljesen és részben elkészült kazánok	72681	—				Óvadéki célra kikölcsonzött értékpapírok			283017	56	
Részben elkészült hidak és vasszerkezetek	17045	23				Folyószámla tartozások pénzügyintézeteknél			75000	—	
Kész vas- és fémmöntvények	181400	05				Folyószámla tartozások pénzügyintézeteknél financzírozott követelésekért			1483744	48	
Különféle kész áruk	11195	72	1491247	26		Különféle hitelezők			2825171	78	
						Be nem váltott 11. sz. szelvények ...	25	—			
Anyagkészlet:						" " " 12. " " ...	162	50			
Fa	524994	53				" " " 13. " " ...	350	—	537	50	
Nyers vas és nyers fém	68229	05									
Vas és acél	336223	89				Borosjenői gyár:					
Különféle vasanyagok, motorok és motor alkatrészek	365208	57				Gyári ingatlanok leirási számlája	58190	—			
Különféle anyagok	85981	41	1380637	45		Gyári telepítvények " "	26825	—			
						Gépek " "	36915	—			
Borosjenői gyár:						Gyári berendezések, szerszámok és modellek leirási számlája	34855	—	156785	—	
Pénztár készlet			2561	61		Kétes követelések tartaléka			9015	18	
Különféle adósok			242625	89		Tisztviselői segélyalap			1118	76	
Gyári ingatlanok	183518	67				Munkás segélyalap			2905	69	
Gyári telepítvények	91241	11				Különféle hitelezők			95662	57	
Gépek	99609	90									
Gyári berendezések, szerszámok és modellek	112234	81	486804	49		Nyeremény elővitel az 1904/1905. évről	30000	—			
						Tiszta nyereség	199659	54	229659	54	
Árukészlet:											
Kész hajlitott fabutorok	49770	30									
Részben elkészült hajlitott fabutorok ...	84981	95									
Fűrészárúk	13210	04	147962	29							
Anyagkészlet:											
Különféle anyagok			56869	42							
			15539255	75						15539255	75

Arad, 1906. szeptember 21.

A könyvelésért:

Joób Gusztáv, s. k.

A z i g a z g a t ó s á g:

lovag Schoeller Richard, s. k.

alelnök.

gróf Breda Viktor, s. k.

Huze Alfonz, s. k.

Heinrich Sándor, s. k.

Neufeldt Károly, s. k.

Herzel Bernát, s. k.

Sármezey Endre, s. k.

Ezen mérleget a könyvekkel és számadásokkal összehasonlítottuk és helyesnek találtuk.

A f e l ü g y e l ő - b i z o t t s á g:

Révész Adolf, s. k.

Hegedüs László, s. k.

Walder Gyula, s. k.

elnök.

(Utánnnyomás nem díjaztatik.)

Weitzer János gép-, waggongyár és vasöntőde részvénytársaság Aradon.

Tartozik **Veszteség- és nyereség-számla 1906. évi június hó 30-án.** Követel

	Korona	fillér	Korona	fillér		Korona	fillér	Korona	fillér
Aradi gyár:					Aradi gyár:				
Üzleti és általános költségek, épületek, telepítvények, gépek, berendezések, szerszámok és modellek jókarban tartási költségei	332155	20			Nyeremény elővitel az 1904/1905. évről			30000	—
Tisztviselők fizetése	173182	82			Áru számla (brutto jövedelem)	879144	57		
Irodai költségek	18765	99			Vasáru gyár Sopron-Graz részvényosztaléka 1905. december 31-ig	48000	—	927144	57
Kamatok	149164	52	673268	53	Borosjenői gyár:				
Épületek, telepítvények, gépek, berendezések, szerszámok és modellek alapszabályszerű leírása				94672	Áru számla (brutto jövedelem)			197097	78
Borosjenői gyár:									
Üzleti és általános költségek, épületek, telepítvények, gépek, berendezések, szerszámok és modellek jókarban tartási költségei	77662	74							
Tisztviselők fizetése	14819	91							
Irodai költségek	648	26							
Kamatok	43591	11							
Adók	501	71							
Behajthatatlan követelések	6177	40	143401	13					
Épületek, telepítvények, gépek, berendezések, szerszámok és modellek alapszabályszerű leírása				13241					
Nyeremény elővitel az 1904/1905. évről	30000	—							
Tiszta nyereség	199659	54	229659	54					
			1154242	35				1154242	35

Aradon, 1906. szeptember 21.

A könyvelésért:

Joób Gusztáv, s. k.

A z i g a z g a t ó s á g:

lovag Schoeller Richard, s. k.

alelnök.

gróf Breda Viktor, s. k.

Huze Alfonz, s. k.

Heinrich Sándor, s. k.

Neufeldt Károly, s. k.

Herzel Bernát, s. k.

Sármezey Endre, s. k.

Ezen veszteség- és nyereség-számlát a könyvekkel és számadásokkal összehasonlítottuk és helyesnek találtuk.

A f e l ü g y e l ő - b i z o t t s á g:

Révész Adolf, s. k.

Hegedüs László, s. k.

Walder Gyula, s. k.

elnök.

A Weitzer János gép-, waggongyár és vasöntőde részvénytársaság felügyelő-bizottságának jelentése.**Tisztelt Közgyűlés!**

A lefolyt üzletév zárszámadásának betérjesztése alkalmával van szerencsénk a tisztelt Közgyűlésnek jelenteni, hogy a kereskedelmi törvény 195-ik §-a és a társulati alapszabályok 34-ik §-a által reánk rótt köteleességeket szem előtt tartva, a lefolyt 1905. évi július hó 1-től 1906. évi június hó 30-ig terjedő üzletévben átvizsgáltuk a társaság ügykezelését, s azt, valamint a pénztárt és értékeket teljesen rendben levőknek és a törvény határozmányainak minden irányban megfelelőknek találtuk.

Az igazgatóság által elénk terjesztett 1906. évi június hó 30-án lezárt mérleget és veszteség- és nyereségszámlát a kifogástalanul vezetett és szabályszerűen lezárt üzletkönyvekkel

összehasonlítottuk, behatóan megvizsgáltuk és meggyőződést szereztünk, hogy azok a kereskedelmi elveknek, valamint a törvény követelményeinek megfelelnek.

Ezek alapján van szerencsénk az igazgatóságnak a lefolyt évi 199,659 korona 54 fillér tiszta nyereség, valamint az előző évi 30,000 korona áthozat, összesen 229,659 korona 54 fillér hováfordítása tárgyában betérjesztett indítványát a tisztelt Közgyűlésnek elfogadásra ajánlani és tisztelettel kérjük a tisztelt Közgyűlést, hogy a lefolyt 1905. évi július hó 1-től 1906. évi június hó 30-ig terjedő üzletévre nézve úgy az igazgatóságnak valamint az alulírt felügyelő-bizottságnak a felmentvényt megadni sziveskedjék.

Kelt Aradon, 1906. évi szeptember hó 21-én.

A f e l ü g y e l ő - b i z o t t s á g:

Révész Adolf, s. k.

Hegedüs László, s. k.

Walder Gyula, s. k.

elnök.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Kölcsény-egyesület
Aradon

APRÓ HIRDETÉSEK.**4 lóra istálló,**

egy kocsi szén és egy kocsis szoba jutányos áron minden órában, esetleg első novembertől kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2541

Orpington!

Fajtszta idel sárga és fehér orpington kakasok és jércek eladó. Bányai Etelkánai Arad, Deme-ter-utca 92. Darabj: 8—14 koronák. Csirkék 10-15 db n 2521

Joghallgató,

ki már hosszabb ideig dolgozott ügyvédi irodában, alkalmazást keres lehetőleg azonnali lépésre. Ajánlatokat „Jogász” jellegre kér a kiadóba. 2570

Kilényi C. és Társa

dívat-, kézmű-, rövidáru és fehérnemű

új áruháza

a József főherceg uton megnyílt.

24 évig az aréna épületben volt üzletünket a folytonos házbér emelés miatt

József főherceg-ut 11. szám alá

(Müller-házba)

helyeztük át.

A mostani sokkal olcsóbb házbér miatt abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy a mélyen tisztelt vevőinket sokkal olcsóbban szolgálhatjuk ki, mint azelőtt.

Magunkat a n. é. közönség szíves pártfogásába ajánljuk kiváló tisztelettel

KILENYI C. és TÁRSA a „Kék golyó”-hoz.

József főherceg-ut 11. 1489

Üzleti berendezést keresek

fűszer, rövid- és rőfősarubor, lehetőleg jó karban. Toth András, Kétfél (Temesmegye.) 2555

Egy jó forgalmu szatócsüzlet

berendezéssel e adó. Sarkad, Part- u'ca 1 sz. 2580

Egy nagyon jó,

alig használt rövid zongora eladó. Bővebbet Sillágyi Gyula urná, Batthyány u'ca 26 sz. 2577

Egy csinosan bútorozott

szoba külön tej rattal kiadó. Erzsébet körút 8 szám. I. emelet. 2588

— Minden utánzat vagy utánnyomás büntetve lesz. —

Egyedül valódi Thierry Balsam

csak a zöld apáca védjeggyel. Törvényileg védve. Kiválóan híres és leghatékonyabb szer emésztési zavarok, gyomorgörcsök, kolika, katarrus, mellfájás, influenza stb. ellen. 12 kis vagy 6 dupla üveg, avagy egy nagy különleges patentzárral ellátott üveg ára 5 korona bérmentve. 3854

Thierry Centifolia kenőcs közismert mint non plus ultra minden megoly régi seb, gyuladás, sebesülés avagy mindenféle daganat ellen. 2 tegely ára 3 kor. 60 fill. bérmentve szállítva a pénz előleges beküldése avagy utánvét ellenében küldi

Thierry A. gyógytára Pregreda, Rehits Sauerbrunn mellett. Füzetek több ezer köszönetnyilvánítással ingyen és bérmentve.

Raktárak a következő gyógytárakban: G. Földes Kelemen és Hajós Árpádnál Aradon.

Eladó fajalma.

5 kilogrammos postacsomagoként frankó szállítok utánvétel mellett 3 koronáért szép válogatott egészséges fajalmát, u. m. Batul, Panik, Bellefleur, Bauman Ranet, Machanczky, Török Bálint, Kalvil stb. stb. fajokban.

Szállítok utánvétel mellett frankó szászvárosi állomás 100 kgr. rendelésnél válogatva 50 koronáért.

Válogatlan minőségű 100 kilónként 30 koronáért. 2509

Czim

FRIED ESKELES

földbirtokos gyümölcsészeténél Algyógy

Csodásan és rögtön hat

lábizzadás ellen

Dr. Tsajkovszky-féle szer

Ha ezen folyadékkal naponta egyszer megnedvesítjük a lábakat, akkor kétszeri alkalmazás után teljesen és biztosan megszűnik a cipők, illetőleg a lábak undorító büze.

Egy üveg ára 1 korona.

Főraktár: 3971

G. Földes Kelemen

gyógyszerésznél

Arad, Deák Ferencz-utca.

Teljes kiárusítás!

Hatóságilag engedélyezett

VÉGELADÁS

Masztig Pál

Vászon, női- férfidívat áruházában

ARAD, Andrásy-ut 22. szám alatt.

2575